

LEŅINA IDEJAS UZVAR!

22. aprīlī padomju tauta un visa progresīvā cilvēce atzīmēja 80 gadus kopš revolucionārās domas giganta, boļševiku partijas un padomju valsts dibinātāja, visas pasaules darba ļaužu vadona Vladimira Iljiča Leņina dzimšanas.

Leņina nemirstīgais vārds ir nesaraucami saistīts ar visas pasaules darba ļaužu atbrīvošanas cīņu pret kapitālo jūgu, ar jaunas komunistiskās sabiedrības radīšanu. Leņina ģenialā mācība — leņinisms, būdama marksisma tālākā radošā attīstība jaunos vēsturiskos apstākļos, izsmeltoji atbild uz visām cilvēku sabiedrības attīstības problēmām imperialisma, proletarisko revolūciju un socialisma celšanas laukumā. Leņins ne tikai pierādīja, ka kapitalisms nodzīvojis savu mūžu un jānomaina ar jaunu augstāku sabiedrisku kārtību — socialismu, bet arī parādīja strādnieku šķirai ceļu un līdzekļus, kā izcīnīt uzvaru pār kapitalistisko ekspluatāciju, križu un kara režīmu. Leņinisms ir visas pasaules darba ļaužu karogs cīņā pret imperialismu, par brīvību, progresu un mieru. Leņina mācības nepārvaramo spēku un dzīvotspēju pierādījušas gan boļševiku partijas un padomju tautas pasaulvēsturiskās uzvaras, gan visas starptautiskās revolucionārās kustības gaita un pieredze. Cilvēce attīstījies un attīstās tieši tā, kā to ģenialī paredzējis Leņins, kā to ģenialī paredz Leņina darba dziļais turpinājums — mūsu Staļins. Leņina ideju tālredzība un ierosinošais spēks jo spīgri izpaužas mūsu Dzimtenes likteņos. Boļševiku partijas vadībā, mūsu laimes kalēja — lielā Staļina vadībā, padomju tauta, izpildot Leņina novēlējumus, realizēja grandiozu socialistisko pārvērtību programmu, kas vēsturiski šā posmā pārvērtī mūsu zemi par varenu industriālu un kolchozu lielvalsti, par nesagraujamu komunisma cietoksni, par gaiveno balstu visu tautu cīņā pret imperialismu un karu. Mūsu zemē pirmo reizi cilvēces vēsturē kļuvis par īstenību darba ļaužu mūžsenais sapnis par brīvu dzīvi bez ekspluatācijas, bez trūkuma, bada, bezdarba. Kā varena bāka mūsu zeme apgaismo ceļu miljoniem vienkāršu cilvēku kapitāla pasaulē, iedvesmo tos cīņai par labāku nākotni.

«Leņina diženums, — norādīja 1924. gadā biedrs Staļins, — vispirmā kārtā ir tas, ka radījis Padomju Republiku, viņš ar to darbos parādīja visas pasaules apspiestajām masām, ka cerība uz atbrīvošanos nav zaudēta, ka muļķnieku un kapitalistu kundzībai nebūs ilgs mūžs, ka darba valsti var radīt ar pašu darba ļaužu pūlīniem, ka darba valsts jārada zemes virsū, bet nevis debesīs. Ar to viņš iedzīvināja visas pasaules strādnieku un zemnieku sirdīs cerību uz atbrīvošanos.»

Padomju tauta pamatoti lepna, ka tieši mūsu zeme parādīja darba ļaudim, kā var un kā vajag atbrīvoties no kapitāla verdzības, ka tieši mūsu Dzimtene ir visas progresīvās cilvēces avangards.

Leņina radītā padomju lielvalsts izrādījās visstiprākā un izturīgākā valsts pasaulē. Cik gan pēdējos gadu desmitos nav nogājušas no pasaules arenas buržuazisko imperiju un «reihhu»! Cik gan buržuazisko praviešu, kas pareģoja padomju valsts bojā eju, nav ar kaunu bankrotējuši un pazuduši no ļaužu atmiņas! Bet padomju valsts — Leņina ideju dzīvais iemiesojums, komunisma karognesēja — dzīvo, aug un stiprinās, uzvar miera un kara dienās — ar savu eksistenci, cīņu un triumfu glābjot cilvēci no hitleriešu barbarisma naktis, sargājot to pret amerikāņu imperialistu cilvēknieču plāniem, rādot pēckara dzīves atjaunošanas spožu paraugu visas pasaules tautām. Padomju lielvalsts vēsturiskā uzvara Lielajā Tēvijas karā, mūsu Dzimtenes izcille panākumi pēckara tautas saimniecības atjaunošanā un tālākajā attīstībā, padomju zinātnes, kultūras, literatūras, mākslas grandiozie sasniegumi — vai tās nav spīdošas leņinisma uzvaras. spožākā liecība Iljiča ģenialo ideju nepārvaramam spēkam!

80 gadus pēc lielā revolūcijas ģenija dzimšanas — viņa nemirstīgā mācība svin vislielākos triumfus ne tikai leņinisma dzimtenē, bet gan visā zemeslodē. Par vēsturisko realitāti mūsu dienās kļuvis Vladimira Iljiča ģenialī paredzētais pasaules vēstures gaitas paātrinājums. Leņina idejas iemiesojas dzīvē tautas demokrātijas valstu darba ļaužu varenajā kustībā par socialisma pamatu uzcelšanu, par sabiedrības socialistisku attīstību. Leņina idejas ar varenu spēku atraišījušas Austrumu tautu revolucionāro enerģiju, šīs idejas ir izšķirošs nosacījums tautas revolūcijas uzvarai Ķīnā. Par īstenību kļuvis Leņina paredzējums, ka Oktobra revolūcijas ietekmē koloniālo un puskoloniālo valstu darba ļaužu masas, kas sastāda zemes ledzīvotāju vairākumu, pārvērtīsies par «vispasaules politikas un imperialisma revolucionārās sagrušanas aktīvu faktoru, kaut gan to vēl stūrgalvīgi neredz izglītotie mietpilsoņi Eifopā un Azijā.»

Zem leņinisma karoga šodien pulcējas kapitalistisko valstu darba cilvēki. Komunistu rindas viņpus mūsu robežām sevišķi strauji augušas pēc otrā pasaules kara, kura gaitā spīgri parādījās komunistu varonība, izturība un patriotisms cīņā pret fašisma mēri. Ja pirms kara ārzemju kompartijās bija nedaudz vairāk par miljonu locekļu, tad tagad tās apvieno 18 miljonus cilvēku.

Tautas demokrātijas valstu komunistiskās un strādnieku partijas, vadoties no Leņina norādījuma, ka pāreja no kapitalisma uz komunismu var dot dažādas politiskas formas, «bet būtība pie tām būs neizbēgami viena: proletariāta diktatūra», sekmīgi realizē savu avangarda lomu, pārvar kapitalistisko elementu pretestību, atmāsko un iznīdē imperialisma un titoviešu bandas noziedzīgo agentūru. Itālijas un Francijas kompartija izaukušas par vareniem un iespaidīgām masu partijām, kas, augstu pacēlušas nacionālās suverenitātes un miera karogu, pulcina ap sevi šo valstu tautas masas cīņā pret amerikāņu imperialistiem un to maršalizētajiem vagariem.

Lielā Leņina 80. dzimšanas dienu progresīvā cilvēce atzīmē apstākļos, kad imperialistiskās reakcijas tieksmes izraisīt jaunu karu, vērsot pret tautām masu iznīcināšanas līdzekļus — uzdurušas visu godīgu cilvēku, visu tautu grandiozai miera kustībai. Šī miera kustība savā cīņā tieši vadās no nemirstīgā Leņina norādījuma par divu dažādu sistemu mierīgu sadzīvošanas iespēju. Miera cīnītāji kā aplamu un noziedzīgu noraida amerikāņu imperialistu un Bevina, Bīdo un Sumachera tipa socialšovinistu propagandu, ka karš ir neizbēgams. Jaunos vēsturiskos apstākļos miera cīnītāju rīcībā ir pietiekoši daudz līdzekļu, lai savaldītu jauna kara kurinātājus.

Amerikāņu agresoru draudī un atomšantaža tikai pastiprina miera cīnītāju frontes vienību, palielina tās piekritēju skaitu. Katrs saprot, ka atombumbas sprāgstot nevienam neprasis pēc politiskās pārliecības vai reliģiskās piederības. Tāpēc arī pāri pasaulei skan simtu miljonu vienkāršu cilvēku varens «nē!» atomagresoriem, bargs brīdinājums visiem trumeniem, beviņiem, dallesiem, ka uz spēli likta viņu — kara kurinātāju dzīvība. Neskaitāmu miljonu vienkāršu cilvēku paraksts zem miera piekritēju pastāvīgās komitejas Stokholmas sesijas lēmumiem ir vareņākā cilvēces demonstrācija pret karu, kādu vispār pazīst vēsture. Cīņa par mieru pieņem arvien aktīvākas formas. Francijas, Itālijas, Holandes, Beļģijas, Rietumvācijas, Ziemeļafrikas, Austrālijas dokeri atteikušies izkraut malā amerikāņu nāves ieročus. Viņiem šīs dienas pievienojušies 8.000 Londonas dokeri. Francijas dzelzceļnieki atsakās pārvadāt kara materiālus. Franču patrioti, sekojot jaunās komunistes Raimondas Djenas piemēram, ar saviem ķermeņiem aizšķērso ceļu nāves vilcieniem. Dižais mērķis patiesi izraisījis varenu masu enerģiju, neredzētu masu drosmi.

Apvienojoties grandiozā miera frontē, nemītīgi atmāskojot un izjaucot jauna kara kurinātāju neģēlīgos plānus, miera piekritēji ar Padomju Lielvalsti priekšgalā realizē dzīvē Leņina norādījumus, kā jāatsedz masām noslēpums, kādā imperialisti gatavo karu, vadās no Vladimira Iljiča neatlaidīgās prasības pēc modrības un vēlreiz modrības.

Sāds revolucionārās modrības paraugs bija pretspars, kādu sapēma nekautrīgā amerikāņu izlūki — gangsteri, kas uzdrošinājās pārlidot padomju teritoriju pie Līepājas.

Mācība, kas dota mēra sajūtu zaudējušiem agresoriem, rāda, ka aiz padomju tautas miermīlības stāv mūsu tautas neuzvaramais spēks, mūsu nelokāmā apņēmšanās modri sargāt Leņina-Staļina zemes svētās robežas. Miera frontes augošā aktivitāte un pretspars jauna kara kurinātājiem rāda, ka miera, demokrātijas un socialisma nometne ir pietiekami stipra, lai izjauktu imperialistisko agresoru neģēlīgos plānus.

Atzīmējot 80 gadus kopš lielā Leņina dzimšanas, padomju tauta un visas pasaules darba ļaudis ar dziļu pateicību un cieņu godina ģenialo revolūcijas tribunū, kura idejas un darbi pavēruši cilvēcei ceļu uz brīvību, laimi un sociālu progresu. Ar bezgalīgu mīlestību un palāvību mūsu dienās visas pasaules vienkāršie cilvēki vērs savus skatus uz Leņina darba ģenialo turpinātāju, mūsu partijas un valsts vadītāju, visas progresīvās cilvēces vadoni — lieko Staļinu.

Staļina vārds ir visu tautu karogs cīņā par mieru, par sociālu progresu, par komunismu — visā pasaulē.

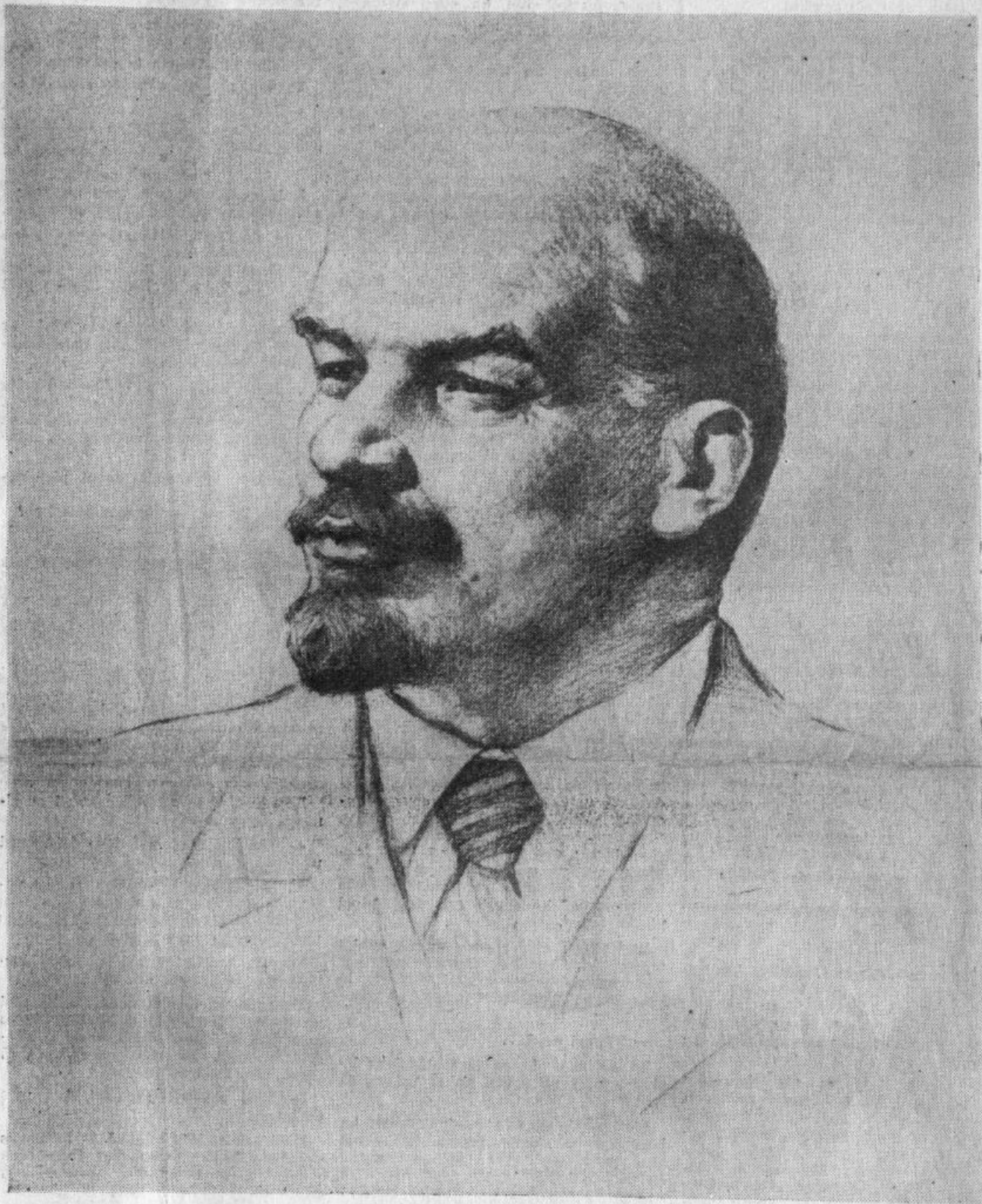
Literatūra un Māksla

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIKU, KOMPONISTU, MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU LAIKRAKSTS

1950. G.

23. APRILĪ

Nr. 17 (275)

V. I. LEŅINS

P. Vasiļjeva zīm.

KOMJAUNIEŠU DZIESMA

VLADIMIRS MAJAKOVSKIS

(FRAGMENTI)

Mēs asiņu spēks, kas ielās stīj, drūvu sirds, mezgli, ko idejas sten. Leņins — bij, Leņins — ir, Leņins — būs arvien. Nav svešas bēdas. Ir celts mauzolejs Leņina miesu sargāt. Bet trūdaļa zeme, pelni nevar veikt Visgalveno Leņinā — darbu. Nāve, izkapti mīj! Lēmums tavs irst. Tāda debesis negrib, nudiēn. Leņins — bij, Leņins — ir, Leņins — būs arvien.	Leņins — dzīvs tur, kur Kremlis mīlzt, bāka kapitalistu gūstekņiem. Mūžam dzīvos, un zeme silst lepnā par Leņinu jūsmā. Vēl pasauli tīmekļos viltus vij, un ceļu šķirt komunai nemiers brien. Leņins — bij, Leņins — ir, Leņins — būs arvien! Nāves vecene uzvarēt velti cer: kapi nesagrauž visas šķiedras. «Leņins» un «Nāve» — kopā nesader, «Leņins» un «Dzīve» — ir biedri. Skumjas pret drosmi mīj.	Bēdās paliēci tvirts, Galvu stien. Leņins — bij. Leņins — ir. Leņins — būs arvien. * Leņins jau ari sāka ar «as», — dzīve dod ģenijam pilnību. No pat mazotnes no šķiru pamata — tiecies uz Leņina miltumu. Pilis lai bailes rīj! Birža lai tīrpat — veltīgi glūnot lien! Leņins — bij. Leņins — ir. Leņins — būs arvien.
--	---	--

Nakts pirms nemirstības

KONSTANTINS SIMONOVŠ

Kādā ziemas dienā tvanīgā un tveicīgā Tālā Javās salā pūsis dzīvot beidza. Nomira bez vārdu, grēkos neatzinies, Tur, kur tautas cietumam bambuks sienā pinies. Mira skaidru skatienu, tīru sirdi, cieniņi, Kā tas visur istam komunistam pienākas. Kamēr bij vēl kamerā naktī, pirms to sāva, Saskaņā zemi viņš, kuru mirdzums skāva, Baltas tā kā kokvilna egles garā virknē; Pelēkas kā pulveris sejas sāpēs mirka. Saskaņā Gorkus viņš, krievu mājas telpu, Kur tai ziemas dienā Ļeņins beidza elpot. Redzēja to pūsis sirdi, nevis acis; Sniegs — par to tik stāstos viņam bija sacīts, Arī egles skatiņš izlēl un iedomās, Tomēr sadzirdēja viņš, ko pie zārka dziedāja, Krieviski tas neprata, javajiski mācēja: Ar Internacionāli reiz ļaudis atdzimst sāks. Ļeņins viņa kameru tonakt neatstāja, Javajiski Ļeņinu pūsis izjautāja. Un kad biedrs Ļeņins visu bija teicis, Viņš no baigās kameras ausmā projām steigda, Pūsis važās kaltais saslējās uz ceļiem, Rakstīja ar asinīm sienā vārdus: «Ļeņins». Tas bij ziemas ritā ausmas apzeltitā, Tas bij Javās kamerā — nakts pirms nemirstības. Nakts pirms nemirstības, tāpēc, ka tas lasāms Ne jau vien pēc burtiem pasaulē un masām, Augustā Kremļa sienā visi to var manīt — Iegravētu mūžiem glabā marmors, granīts, Bet gan arī burtos, kurus moku ritā Rakstīja uz bambukiem drīz vien noslaucītiem. Atdzejojis Jānis Plaudis

V. I. ĻEŅINS Fragmenti no A. M. Gorkija atmiņām

berzēdams sokratisks pieri, ar otru manu roku raustīdams, laipni dzirkstīdams pārsteidzoši dzīvajām acīm, tūlīt iesāka runāt par grāmatas «Māte» trūkumiem, izrādījās, ka viņš ir to lasījis rokkrastā, kuru paņēmis no I. P. La-diņņikova. Es sacīju, ka steigšos uzrakstīt grāmatu, bet — nepaspēju paskaidrot, kādēļ steigšos. — Ļeņins apstiprinot pamāja ar galvu, pats to paskaidroja: ļoti labi, ka esmu steigšos grāmata — vajadzīga, daudz strādnieku piedalījās revolucionārā kustībā nepazīnīgi, stichiski, un tagad viņi iz-lasis «Māti», un tag viņiem būs ļoti no-dērgi.

«Ļoti savlaicīga grāmata». Tas bija vienīgais, bet man ļoti vērtīgais viņa kompliments. Pēc tam viņš lietiski ap-vaicājās, vai «Māte» tiek tulkota cit-tautu valodās, kādā mērā amerikāņu un krievu cenzura ir grāmatu samaltājusi, bet uzinājās, ka autoru nolemts nodot tiesai, sākumā — saviebās, bet pēc tam, galvu atmetis, acis piemiedzis, sāka neparasti smieties; viņa smieklī pie-vi-ka strādniekus, pienāca, liekas, Foma Uraļskis un vēl kādi trīs cilvēki.

Skaisti, dedzīgi un asi, teicami pār-valdīdama ironijas ieroci, runāja Roza Luksemburga, Bet, lūk, katedrā steigšos uznāca Vladimirs Iljičs, neskaidri pateica «biedri». Man likās, ka viņš runā vāji, bet jau pēc minūtes es, tā-pat kā visi, biju viņa runas varā. Pirmoreiz es dzirdēju, ka par vissarež-gītākajiem politikas jautājumiem var runāt tik vienkārši. Viņš nemēģināja sacerēt skaistas frazes, bet katru vār-du pasniedza kā uz delnas, aprīno-jami viegli atklādams to patieso no-zīmi. Ļoti grūti attēlot neparasto iespaidu, kādu viņš atstāja.

Viņa uz priekšu izstiepīja un mazliet augšup paceltā roka, plauksta, kas it kā izvērta katru vārdu atvairīdama pretinieka frazes, liekot to vietā sva-rīgas tezes, pierādījumus par strādnie-ku šķiras tiesību un pienākumu iet savu ceļu, bet ne aiz un pat ne blakus liberalajai buržuāzijai, viss tas bija neparasts, un viņš, Ļeņins, to runāja it kā ne no sevīs, bet patiešām izpi-ldot vēstures gribu. Viņa runas salie-dētība, gatavība, patiesīgums un spēks, viņš pats, katedrā — kā klasiskās māks-las darbs: viss ir, un nekā lieka, ne-kādu izrotājumu, un ja tie arī bija — tie nav redzami, tie tikpat dabiski nepieciešami kā divas acis sejā, pieci pirksti rokai.

Laika ziņā viņš runāja mazāk nekā oratori, kuri uzstājās pirms viņa, bet pēc iespaida — ievērojami vairāk: to jutu ne es vien, aiz manis sajūsmā čukstēja:

— Stingri runā...

Tā arī bija; katrs viņa slēdziens iz-rietēja pats no sevīs, no tajā ietvertā spēka.

Meņševiki nekaitredamies rādīja, ka Ļeņina runa viņiem nepatīkama, bet viņš pats — vairāk kā nepatīkams. Jo pārliecinošāk viņš pierādīja, ka partijai nepieciešams pacelties revolu-cionārās teorijas augstumos, lai vispu-sīgi pārbaudītu praksī, jo nīknāk tra-ucēja viņa runu.

— Kongress nav vieta filozofijai!

— Nemāciet mūs, neesam ģimnazisti!

Sevišķi centās kaut kāds liela augu-ma bārdainis ar veikalnieka seju, viņš vairākkārt uzlēca no sola un ristida-mies kļiedza:

— Savvērestības... savvērestības spēlējat! B-blankisti!

Piekrītoši māja ar galvu Roza Luk-semburga; kādā no nākamajām sēdēm viņa labi pateica meņševikiem:

— Jūs nevis stāvat marksisma po-zīcijās, bet sēzat, pat — gulāt uz tām.

Nikna, svelmīga satraukuma, iron-ijas, nauda vēsma pārstaigāja zāli, simtiem acu dažādi apgaismoja V. Ļeņina figuru. Nebija manāms, ka naidīgie izlēcieni viņu uztrauku, viņš runāja dedzīgi, bet nosvērti, mierīgi; pēc dažām dienām es uzināju, ko viņ man maksājis šīs ārējais miers. Bija divaini un sāpīgi vērot, ka naidu pret viņu rada tāds dabiska doma: tikai no teorijas augstumiem partija var skaidri saskatīt cēlonus domstarpībām tās vidū. Man radās tāds iespaids: katra kongresa diena dod V. Iljičam arvien jaunus un jaunus spēkus, dara viņi mundrāku, pārliecinātāku, ar katru dienu viņa runas skan arvien spēcīgāk un visa kongresa locekļu bolševis-tiskā daļa kļūst apņēmīgāka, stingrā-ka.

Haidparkā daži strādnieki, kas pir-mo reizi bija redzējuši Ļeņinu, sāka

runāt par viņa izturēšanos kongresā. Viens no viņiem raksturīgi sacīja:

— Es nezinu, varbūt te, Eiropā, strād-niekiem ir arī otrs tikpat gudrs cilvēks — Bebelis vai vēl kāds. Bet ka būtu otrs tāds cilvēks, ko es tāpat uz reizes varētu iemīlēt kā šo, — negribas ti-cēt!

Otrs strādnieks smaīdīdams pieme-tināja:

— Tas ir mūsējais!

Viņam iebilda:

— Ari Pļečanovs ir mūsējais.

Es izdzirdu ļoti piemērotu atbildi:

— Pļečanovs ir mūsu skolotājs, mū-su kungs, bet Ļeņins — vadonis un mūsu biedrs.

Reiz es atnācu pie viņa un redzu: uz galda gul sējums «Karš un miers».

— Jā, Tolstojs! Iegribējās izlasīt medību skatu, bet, lūk, atcerējos, ka jāuzraksta biedram. Bet lasīt — nē, nav laika. Tikai šo nakti izlasīju jūsu grāmatīņu par Tolstoju.

Smaidot, acis piemiedzis, viņš ar baudi izstiepās krēslā un, balsi paze-minājis, ātri turpināja:

— Kāds koloss, vai nē? Kāds milzīgs cilvēks! Lūk, tas, tētiņ, ir mākslinieks... Un, — zināt, kas vēl ir brīnīšķīgi? Līdz šim grāfam literatūrā nebija ista zem-nieka.

Pēc tam, lūkodamies mani piemieg-tām acīm, jautāja:

— Ko Eiropa var tam blakus likt?

Pats sev atbildēja:

— Nevienu.

Un, rokas berzēdams, apmierināts iesmējās.

Es bieži viņā novēroju lepnumu par krievu mākslu. Reizēm man šī pazīme šķita Ļeņinam sveša un pat naiva, bet vēlāk es mācījos sadzirdēt tam dzīli slēptas priecīgas mīlas atbalsi uz dar-ba tautu.

Kapri salā, vērodams, kā zvejnieki uzmanīgi atsketināja tīklus, ko sarā-vusi un samudzinājusi haizivs, viņš pie-metināja:

— Mūsējie strādā naigāk.

Bet, kad es to apšaubīju, viņš ar zi-nāmu īgnumu teica:

— Hm-hm, bet vai jūs, dzīvodami uz šī pūna, neizmirstat Krieviju?

V. A. Desņickis-Strojevs man pa-stāstīja, ka reiz viņš Zviedrijā braucis vagonā kopā ar Ļeņinu un šķirstījis vācu monogrāfiju par Direru.

Vācieši, kaļiņi kupejā, viņam jau-tāja, kas tā ir par grāmatu.

Turpmākajā sarunā izrādījās, ka viņi nekā nav dzirdējuši par savu lielo mākslinieku. Tas Ļeņinā izraisīja gan-drīz vai sajūsmu, un divas reizes viņš lepnī pateica Desņickim:

— Viņi savējos nepazīst, bet mēs pazīstam.

Reiz vakarā Maskavā, J. P. Peškova dzīvoklī, Ļeņins, klausoties Bethovena sonatas Isaja Dobrovena atskaņojumā, pateica:

— Nekā nezinu labāka par «Apasio-natu», esmu ar mieru to klausīties katru dienu. Brīnīšķīga, necilvēciska mu-zika. Es vienmēr ar lepnumu, varbūt

Ļeņins ALEKSEJS RIKALINS No tūkstoš audžu sirdīm neizslīdēs Nekad, nekur Vārds dzīvens, liels un cēls, Un mūžam Mīlotais Vārds Ļeņins tamīs spīdēs Kā neizdzīstošs spulgu liesmu kvēls. Kopš bērības šo vārdu sirdīs nesam, Tas palīdz nākotni mums iekarot, Kā mantojumu to, Uz ko tik lepnī esam, Mēs gribam saviem pēcnācējiem dot. Jau komunisma ausmu saredz ļaudis, Tos svētais karogs, ceļu rādot, svēt. Ai, kāda laime — Tas, ko Ļeņins paudis, Tiek darbos piepildīts, ko šodien Staļins veic. Atdzejojis Valts Grēviņš

Ļeņinam

RAULS GONSALES TUŅJONS Argentinas dzejnieks

Bij tevī apvienots ar mīlestību prāts, Tu tādēļ debesis ar zemi saradoji. Tavs vārds bij ūdens malks un maizes riecens sāts, Tu, saule biji mums, mūs ciņā iedvesmoji.

Cik liels tavs domu spēks! Tas ne-mirstīgs un dzīvs, Ir tani mīlas kvēls, ko nedzēs nakts nekāda. Tu miris neesi, Tavs uguns gaiši plū, Kā bāka mirdz tas spožs, mums vētrā ceļu rāda.

Tavs lielais, gudrais prāts bij visu aptverošs: Tu zvaigznes pētīji, tu pērlis iepa-zini, Tev mīļš bij rožu zieds un vilnis čalojošs, Un liesma dzirkstoša, ko ēzē aiz-dedzina.

Cik kvēli mūļēji tu ļaudis ap-spiestos! Tu dzīves krēslībā tiem jaunu gaismu nesi, Un kājās sacēli, un ciņā vedī tos, Mums visiem brīves stars tu, Lielais Cilvēk, esi.

Pukst sirdīs nemiērs straujš, tu modināji to, Ar tevī tikai tas nu dzīvs ir mūsu krūtīs, Un viss, kas sacējas pret jauno, zemisko, Ir tevis atraisīts un sīvā ciņā sūtīts.

Ak, Ļeņin! Visus mūs nu iedvesmo tavs vārds — Cēlī jaunu pasauli, kas skaista būs un brīva, Un ziedi sarkanie un karogs purpur-sārts, Par lielo mīlu pauž, kas mūsu sirdīs dzīva.

Atdzejojis P. Sils

mainīties domām, Jums ir daudzpusī-gāks un plašāks iespaidu aploks.

Jautāja par inteliģences noskaņoju-mu, sevišķi rūpīgi par zinātniekiem, — es tani laikā strādāju «Zinātnieku dzī-ves apstākļu uzlabošanas komisijā». Interesējās par proletarisko literatūru.

— Ko jūs no tās gaidāt?

Es teicu, ka daudz gaidu, bet ieskatu par absolūti nepieciešamu organizēt Literatūras augstskolu ar filoloģijas, ciltāutu, —rietumu un austrumu valodu, folkloras, vispasaules literatūras vēstures un atsevišķi krievu literatūras katedrām.

— Hm-hm, — viņš sacīja, acis pi-miedzis un smejojot, — plaši un apzīlbi-noši! Ka plaši — neesmu pret to, bet, lūk, — apzīlbinot tas būs, vai ne? Bet savu profesoru mums nav šini nozarē, un buržuāziskie tādu vēsturi parādīs. Nē, pašlaik mums tas nav pa spēkam. Kādi trīs, pieci gadi būs jāgaida.

Un sūdzējās:

— Nemaz nav laika lasīt!

Pastiprināti un vairākkārt pasvitroja Demjana Bedņa darba agitatorisko nozīmi, bet teica:

— Parupis, Turas aiz lasītāja, bet vajag būt drusku priekšā.

Vladimirs Ļeņins, liels, īsts šīs pa-sauls cilvēks — ir miris. Ši nāve ir ļoti sāpīgs sitiens to cilvēku sirdīm, kas viņu pazina, ļoti sāpīgs!

Bet nāves melnā svītra tikai vēl asāk pasvitro visas pasaules acis viņa nozīmi — vispasaules darba tautas va-dona nozīmi.

Un ja pret viņu vērstā nauda mākoņi, melu un tenku mākoņi ap viņa vārdu būtu vēl biežāki — vienalga: nav spē-ka, kas spētu aptumšot lāpu, ko prātu zaudējušās pasaules smacīgajā tumsā pacēlis Ļeņins.

Un nav blījs cilvēka, kurš tā kā viņš būtu patiešām izpelnījies pasaulē mūži-gu piemiņu.

Vladimirs Ļeņins ir miris. Viņa prā-ta un gribas mantinieki — dzīvi. Dzīvi un strādā tik sekmīgi, kā neviens, ne-kad, nekur pasaulē nav strādājis.

Man būtu jāšāk ar Londonas kongre-su, ar tām dienām, kad Vladimirs Iljičs nostājās manā priekšā dažu cilvēku šaubu un neuzticības, citu cilvēku tie-ša naida un pat nīknuma spilgtajā ap-gaismojumā.

Arī tagad, lūk, es vēl joprojām skaidri redzu kailās sienas ar savu trūcīgumu, smieklīgajā koka baznīcā, Londonas nomaļē, nelielās, šaurās, na-badzīgas skolas klasei līdzīgās zāles arkveidīgos logus. Baznīcu šī ēka atgādināja tikai no ārpusēs, tās iekšie-nē — pilnīgs «kulta priekšmetu trū-kums, un pat sludinātāja zemā kated-rā» atradās nevis priekšpusē, zāles dzi-lumā, bet — pie ieejas tanī, starp divām durvīm.

Līdz šim gadam es Ļeņinu netiku sastapjis, arī lasīju viņu ne tik daudz, cik būtu vajadzīgs. Bet tas, ko man bija izdevies izlasīt, un it īpaši jūsmī-gie stāsti, kurus stāstīja biedri, kas pazina viņu personīgi, ar lielu spēku vilka mani pie viņa. Kad mūs iepazīs-tināja, viņš, stingri paspiedis manu roku, pētidams mani vērigām acīm, ierunājās sena pazīnas tonī, jautri:

— Tas ir labi, ka atbraucāt! Jūs tā-čī ciniņus mīlat? Seit būs liels ci-niņš.

Biju sagaidījis, ka Ļeņins nebūs tāds. Man kaut kā viņā trūka. Sluņst un rokas kaut kur «adusēs bebāzis, stāv f burta stājā. Un vispār viss — kaut kā pārāk vienkāršs, viņā nav nojaušams nekāds «vadoņis». Esmu literāts. Arods man liek ievērot sīkumus, šie pienā-kums kļūvīs par paradumu, dažkārt — pat par apbūšošu.

Kad mani «veda klāt» pie G. V. Ple-čanova, viņš stāvēja, rokas uz krū-tīm sakrustojis, un skatījās stingri, mazliet garlaikodamies, kā savu pienā-kumu nogurdināts skolotājs lūkojas uz vēl vienu jaunu skolnieku. Viņš man pateica visai parastu frazi: «Es-mu jūs, talanta cienītājs». Vairāk viņš nepateica nekā tāda. Ko mana atmiņa būtu uzglabājusi. Un visā kongresa laikā ne viņam, ne man neradās griba parunāt «vairādi».

Bet šis pīlkalvis, šļupstošais, druk-nais, spēcīgais cilvēks, ar vienu roku

Vs. VIŠNEVSKA „NEAIZMIRSTAMĀS 1919.“

LPSR Valsts Krievu dramas teatri

VERA BAĻUNA

Atveidojot tās vēsturiskās 1919. gada cīņas, kurās izskirās mūsu Dzimtenes liktenis, padomju dramaturģi un scenaristi pareizi uztvēruši lielo interesi, ar kādu skatītājs uzņem lugu vai filmu par dizajiem, vairāk nekā pirms 30 gadiem norisusajiem notikumiem. Mēs, teātra darbinieki, savukārt uzskatām, ka mūsu daiļrade nav pilnīga, pietiekami bagāta, ja mums nav bijis izdevības savu talantu, pieredzi, ledvesmu izmantot varēno revolucionāro vēsturisko notikumu, padomju zemes tapšanas notēlošanai. Un jo tālāk mūs vēstures rats aizrauj no tā laika vētrām, jo nozīmīgāki kļūst mūsu sasniegumi, grandiozākas mūsu uzvaras un jo tuvāk mēs esam dizās komunisma idejas piepildīšanai, — jo skaidrāk pārskatām un izprotam 1919. gada notikumu vēsturisko nozīmību.

Šis laikmets mums dārgs ne tikai kā mūsu brīvības saullēkts. Šo laiku mēs sevišķi mīlam tādēļ, ka bargajos gados, kad revolūcijas iekarājumi bija nāves briesmas, Vladimirs Iljičs Leņins jaunās Padomju zemes likteni uzstāja biedram Staļinam. Domādami par versmīgajām revolūcijas dienām, mēs visā pilnībā saprotam, cik liels bija Leņina ģenijs savos nākotnes redzējumos, cik varens ir biedra Staļina karavadona ģenijs, kas ne tikai spējis izvadīt valsti cauri visbargākajam bungam, ne tikai uzvarējis buržuāzijas bultās ģenerāļus ar antianti priekšgalā, bet uzcelis nesatricināmu tautas saimniecību, nodrošinājis savai tautai uzvaras pie Staļingrādā un Berlīnē, kaldinājis uzvaras pēckāra piegādes darba frontē, aizvadījis padomju tautu līdz komunisma glieksnim. Dārgs šis laikmets mums arī tādēļ, ka šajos vētrainajos revolūcijas gados sāka veidoties jaunais lieliskais cilvēks — vienkāršais padomju cilvēks.

Atmiņā taust daudz milj, tuvi pazīstami tēli. Te ir sīrnīgais matrozis Svandja «Lubova Jarovaja», veselīgais Ribakovs «Kremla kurants», matroziņa prāta cilvēks kareivis Sadrins «Cilvēkā ar šauteni», gudrais students Bočarovs «Nemierīgā vecumā» un daudz daudz citu ne mazāk pievilcīgu tēlu. Vsevolods Višņevskis mūs iepazīstina ar jauniem, brīnīgiem tie laika cilvēkiem — ar Voronovu, Sibajevu, Polopovu, Ivančenko, Danilovu. Tie bija vienkārši cilvēki, pa lielāki daļai maz izglītoti, un tomēr tādi, kas tiklīdz beigs cīņu ar ienaidnieku, novedis revolūciju līdz galam, tūlīt ar visu enerģiju stāšies pie mācīšanās, novērsis savu izglītības trūkumu, kļuvis augsti izglītoti ļaudis. Viņu pašaieliedzīgā cīņa par revolūcijas tautsigo lietu, viņu nesalīdzināma vāronība harmoniski savijusies ar nesatricināmu ticību nākotnei, savas tautas, savas valsts nākotnei. Bezgalīgi uzticību Leņina-Staļina idejām vienkāršais padomju cilvēks iznesis cauri visai dzīvei, visām grūtībām un cīņām; grūtības pārvarēdams un cīnāmies, viņš ir kļuvis liels, gudrs, izglītojis cilvēks, guvis uzvaru pēc uzvaras gan zinātnē, gan tehnikā, gan mākslā. Un mūsu senie pazīnas no 1919. gada, kad reidzējie matroži, kareivji un strādnieki, šodien ir padomju ģenerāļi, admīrali, akadēmiki, rūpnīcnieki un lauksaimniecības vadītāji. Viņi, šie revolūcijas ugunis rūdītie ļaudis, ir tie, kas tagad māca, vada un ledvesmo mūsu jauno paaudzi, atdod tai savas cīnītāju tradīcijas, veido komunistiskās sabiedrības cilvēku.

Lūk, kādēļ mēs, padomju ļaudis, tā mīlam padomju zemes tapšanas laikmetu un cilvēkus, kas šai laikā lēja asinis un sviedrus par to, lai mēs dzīvotu brīvā un laimīgā zemē. Jā, 1919. gads mums ir dārgs, patiesām neaizmirstams, legendars. Un tādēļ jo liels un atbildīgs ir teātra uzdevums, šo 1919. gadu parādīt. Mākslinieciskā formā, īpašiem, neatkārtajiem izteiksmes līdzekļiem jāatdzīvina sociāli vēsturiskā patiesība no šodienas skatītāja redzes viedokļa, jo skatītājs vēlas redzēt nevis sadzīves un sietisku «patiesību», bet gan to vēsturisko apstākļu, atmosfēru un tēlus, kuru dēļ 1919. gadu saucam par neaizmirstamo. Šādas lugas uzdevums nav tikai nopietns kārtējs darbs, bet gan izcils notikums, eksamens teātra, aktieru, režisoru, skatuves gleznotāju dzīvē. Šeit neveiksme, nepabeigtība nav piedodama.

Tā savu uzdevumu arī izpatis Krievu dramas teātris, kad sāka strādāt pie Vs. Višņevska lugas «Neaizmirstamais 1919.»

Mēs redzam visai nobriedušu, rūpīgi sagatavotu uzdevumu (inscenētājs A. Jefremovs). Izrādes vispārējais noskaņojums gaišs, mažorisks un optimistisks, atrasts labs kopējais ritms. Piemērotas atmosfēras radīšanai inscenētājs pielietojis gan troksņus, gan muzikālus efektus. Tas ir pareizi un labi. Loti savijpojoši skan revolucionārās dziesmas, tā vien liekas, ka gaišs ir šo dziesmu piesātināt. Mēs zinām, ka šī, agrāk aizliegtā, dziesma revolūcijas dienās un vēl šodien ir tautas masu labāko domu un līgu paudēja. To īpaši skaidri jūtam otrajā, sazvērniecei ainā. Dziesma šeit asi kontrastē ar darbību, kas notiek uz skatuves. Zēļ vienīgi, ka lomu tēlotāji neparāda, kā šie sazvērnēkie izjūt dziesmas varēnību un bargumu, kā viņi baidās no tās. Pašreizējā izpildījumā brīžiem liekas, ka dziesma sazvērnēkus trauco vienīgi kā troksnis, kas nelauj sarunāties. Tēpat jāņem vērā arī par uzveduma apgaismojumu. Visa apgaismojuma gammā ieturēta vakara gaismas ietvaros. Tas nav izdevīgi, jo, pirmkārt, rada vienmūlību un, otrkārt, nesadala izrādi atsevišķos laika posmos. Paliek iespaidis, ka visa lugā attēlotā darbība norisinātos vienā pašā vakarā un naktī, kas, protams, nav pareizi. Māksliniece M. Abolina dekorācijas vienkārsās, zīmīgās, ielbīdumi ceļami vienīgi pret 2 pastāvīgajiem portālajiem monumentiem — tie ir smagi un zeitieksmīgi, tāpat kā priekšsargs starp tiem ar Pēterpils skatu ir pārkāpījis, neatspoguļo to dienu trausmainību.

Pats galvenais, par ko jārunā šajā ar Vs. Višņevska lugas uzdevumu, ir režijas un aktieru darbs Leņina un Staļina tēlu izveidošanā. Leņina tēls (aktieris V. Čoburs) parādās tikai prologā. Atveras priekšsargs, un mēs esam Maskavā. Kremli. Šī kuranti, Skatītāja aci priekšā pakāpeniski atklājas Leņina kabinets. Leņins iegrimis darbā, viņš ir koncentrēts, nopietns, Lielais vadonis veic svarīgus valsts uzdevumus. Ierodas biedrs Staļins (LPSR nopelniem bagātais mākslas darbinieks, Staļina premijas laureāts J. Jurovskis). V. Čoburs labi parāda, kā pārvērsās Vladimira Iljiča valsti. Leņins sagaida savu mīļāko skolnieku un draugu, kuram tūlīt nāksies izpildīt vēsturisku uzdevumu, nosargāt revolūcijas iekarojumus, kuriem draud lielas briesmas. Vladimirs Iljičs partijai Centrālās Komitejas vārdā nodod Staļinam ārkārtējas pilnvaras. Viņš ir dziļi pārliecināts, ka izvēle bijusi pareiza, ka tieši biedrs Staļins ir tas vīrs, kuram pa spēkam izkļaudēt draudošos mākoņus, kas savilkusies pār revolūcijas sūpuli — Pēterpili un pār visu padomju zemi. Biedra Staļina rokas spiedienā un vārdos, ko viņš saka Vladimiram Iljičam, mēs jūtam nesatricināmu ticību revolūcijas uzvarai, tautas un bolševiku partijas spēkam. Šajos vārdos izpaužas biedra Staļina kvēlā mīlestība un cieņa, ko viņš vienmēr ir veltījis savam vecākajam cīņā biedram Vladimiram Iljičam Leņinam.

Ar to aina noslēdzas. Skatītājs ir savilpnots.

Īpaši gribas atzīmēt, ka Leņina un Staļina lielā draudzība, Staļina cieņa un mīlestība uz Leņinu kā uz savu vecāko biedru un skolotāju, V. Čobura un J. Jurovskā tēlojumā ar katru izrādi atklājas arvien dziļāk un nozīmīgāk.

Tālāk darbība norisinās Pēterpili. Kontrevolūcijas spēki aktivizējas. Brest savzvērstība. Ar strādnieku šķiras zvērināto ienaidnieku Trocku un Zinovjevu atbalstu to vada baltgvardu «nacionālās centrs». Savus neīros darbus dara ārzemju izlūki. Tādos apstākļos šeit ierodas biedrs Staļins. Viņa uzdevums — sātriet savzvērstību, iznīcināt kontrevolūcijas perēkli.

Autors devis bagātas iespējas, lai šajos cīņas apstākļos vispusīgi apgaismotu Staļina tēlu. Un tieši tas sarežģī aktiera uzdevumu, jo te nepieciešams patiesām liels iekšējs spēks, krāsu palette, bagātība, izteiksmes līdzekļu dažādība, lai izsmeltu visas tēla ietvertās iespējas. Kā aktieris, tā režisura uzdevumam piegādā arī lielu atbildības sāpju. J. Jurovskis Staļina tēlu galvenokārt parādījis cīnītāju un straugu, bet aiz šīm īpašībām jūtam arī mīlīgu gribas spēku, neparastu izturību un aukstasinību izšķirošos brīžos,

nesamierināmu naidu pret tautas ienaidniekiem, dziļu cilvēckūpmu un mīlestību attiecībā ar darba ļaudīm. Visu to atgēlojams, aktieris atradīs daudz pārliecināšu nianšu. Loti pievilcīgs, mīļš arī vieglais humors. Lieliski aktieris veic pēdējo ainu, kur vadona tēls atklājis sevišķi pilnvērtīgi. Te aktieris guvis ļoti nopietnu panākumu. Jāpriecājas arī par to, ka savu darbu pie Staļina tēla J. Jurovskis turpina, panākāms arvien vispusīgāku un dziļāku sniegumu.

Ļoti nozīmīgas arī Voronova un Sibajeva lomas. Abus šos personažus autors apveltījis ar tipiskām revolucionāro matrozū īpašībām. Aktieris S. Vasiljevs Voronova raksturošanai atradis daudz piemērotu, vajadzīgu krāsu — viņa varonim piemīt dabiski strādnieku cilvēka saprāts, stingra griba, bezbalība vissarežģītākajās un bistamākajās situācijās. Bet tēla ieliktis pārāk maz humora, nevaldāma dzīves prieka, optimisma, kas darītu Voronovu skatītājam vēl mīļāku. Tāpat mums šķiet, ka aktera V. Zuka spēlētā būtu smiegt vēl pilnīgāku, vēl izsmieļošāku Sibajeva tēlu. Krievu dramas teātra interpretācijā Sibajevu redzam kā nevajadzīgi skaļu cilvēku ar ļoti plašām, nesavaldītām kustībām, bet aiz visa tā zūd būtiskās īpašības — optimisms, darbīgais temperaments, revolucionārā lietišķība, savaldība un atkal lieliskā humora izjūta, kas Sibajevu neatstāj pat viskritiskākajos mirkļos. Pagaidām labāko sniegumu V. Zuka parāda ainā ar Ribaltovski, kuru ļoti labi notēlo LPSR nopelniem bagātais skatuves mākslinieks N. Barabanovs, radīdams tipisku asu un nauda pilnu, izteiksmes līdzekļos lakonisku ienaidnieka figuru. Vērtīgs V. Zuka tēlojums arī ainā ar Kronšates artilērijas priekšnieku Butkeviču, kura nelietību un gljēvilību izteiksmīgi parāda LPSR nopelniem bagātais skatuves mākslinieks A. Astarovs.

Tēlojot Putilova rūpnīcas strādniekus Potapovu, Ivančenko un Danilovu, aktieri V. Sachovskis, K. Titovs un V. Vaļevska atradusi pareizas, pārliecinātas krāsas, taču vēl jāpastrādā, lai izkristalizētos tieši tā laika Pēterpils strādniekiem raksturīgās īpašības. Pašlaik šie tēli pārāk vispārīgi.

Aina pie Butkevičas kundzes vērojama ar interesi. Visi tēlotāji pareizi sapratuši savu uzdevumu. Ienaidnieku tēli nav plakātiski, tās ir pārliecināšas figūras, kas parādītas visdažādākajās situācijās. Šeit dominē pati Butkevičā kundze, LPSR nopelniem bagātais skatuves māksliniece J. Bunčukas izpildījumā. Aktrise patiesām virtuozu atmasko nekliro, izvirtušu, pērkamo spiedi. Vārda burtiskā nozīmē zvēriski ienaidnieki ir Dekss — aktera N. Tarška un Egars — aktera V. Gluchova izpildījumā. Sevišķi spilgti šie tēli ir, rādot komunistu saraksta pirkšanu, kur visā pilnībā atklājas ārzemju imperialistu nekaunīgais cinisms. Visas ainas kopīgo uzverti trauco tikai dažas sadomātas, nedzīvas mizanscenas, piemēram, sazvērnēku sanākšana ciešā loka noziedzīgā plāna apsīpšanai, vai arī Egara rīkošanās ar glāzītēm un kaušiem, izskaidrojot savu stratēģiju. No teksta daudzuma zinā mazāk nozīmīgiem personāžiem, kuri tomēr lielā mērā palīdz rādīt vajadzīgo noskaņu, jāatzīmē B. Dzeruks frontes Karas padomes locekļa, G. Timofejevs apģābala komisara un LPSR nopelniem bagātais mākslinieks M. Pjarns mīnu kuģa «Petropavlovsk» komandiera loma. Diemžēl, baltgvardu ģenerāļa Rodzjanko raksturošanai aktieris S. Golubevs nav atradis vajadzīgās krāsas. Tēls nerada īsto priekšstatu par baltgvardu armiju un tās vadītājiem.

Noslēguma aina, tāpat kā kara apsīpēdies aina, atrisināta pareizi. Nepieciešams tikai, lai vairāk dominētu tieši tema par karavīru apsīpēdānos ar biedru Staļinu, lai šī apsīpēde nekļūtu par mītni, kā tas pagaidām vēl dažkārt iznāk.

Šīs kritiskās piezīmes nekādā ziņā nav domātas Krievu dramas teātra veiktā lielā darba nozīmības mazināšanai. Tas, ko paveicis teātra radošais kolektīvs, patiešām ir atzinības cienīgs sasniegums, kas pierāda, ka teātra daiļrades bagātību krājumā ir pietiekami daudz līdzekļu un spēku visatbildīgāko uzdevumu veikšanai. Sabiedrība no visas sirds apsveic teātri ar tā līdzšinējam sekmēm un nākotnē gaida vēl spožākus panākumus.

pret «fizikaļo idealismu», V. Stoļetova — «V. I. Leņina darbs «Materialisms un empīriokrītisms» un bioloģijas jautājumi» un C. Stepanova — «Mūsu laikos visi ceļi ved uz komunismu». Grāmatu laidus klajā Valsts Politiskās literatūras izdevniecība 100.000 eksemplāru tirāžā.

KULTURAS DZĪVE
PADOMJU LATVIJĀV. I. Leņina piemiņai
veltīta izstāde ciema bibliotēkā

Sakarā ar visās pasaules darba ļaužu ģeniālā vadona V. I. Leņina dzimšanas 80. gadadienu Skolas ciema bibliotēka iekārtojusi nelielu, bet rūpīgi sagatavotu izstādi. Bibliotekars b. Puriņš savācīs vienkopus visus līdz šim izdotos Leņina Rakstu sējumus, kā arī atsevišķi izdotos darbus, sakārtojis ilustratīvo materiālu — gleznu re-produkcejas un uzņēmumus, kā arī bi-grafisko datus par Vladimira Iljiča dzīvi un revolucionāro darbību.

R. Gliers viesojas Rīgā

Sodien LPSR Valsts filharmonija rīko vecākā padomju komponista, izcilā muzikā pedagoga un sabiedriskā darbinieka Staļina premijas laureāta Reinholda Gliera skandarbem veltītu simfonisko koncertu. Šo koncertu diriģēs pats autors, kas pirms dažām dienām ieradies Rīgā. Koncerta programā uzņemta R. Gliera 2. simfonija, svīta no jaunā baleta «Vara jātnieks» un balade no azerbaidžāņu dzīvē veltītās operas «Sach-Senems».

Politisko zināšanu un zinātņu
popularizēšanas biedrības kongress

21. aprīlī notika LPSR Politisko zināšanu un zinātņu popularizēšanas biedrības pirmais kongress. Delegāti noklausījās pārskatu par biedrības līdzšinējo darbību, izvēlēja jaunu valdi, pieņēma statutu grozījumus un nosprauda vadošās līnijas turpmākajam darbam republikas darba ļaužu idejiski politiskajā audzināšanā un padomju zinātnes izcilo sasniegumu propagandā.

Dziesmu iestudēšanu
pabeigs līdz Maija svētkiem

Labi sagatavojusies dziesmu svētkus sagaidīs Zeltiņu septiņgadīgās skolas saime. Ar piecām iestudētajām dziesmām skolēnu koris savas dirigentes b. Aizpures vadībā jau uzstājies vairākos sarakojumos gan tautas namā, gan skolā un izpelnījies klausītāju atzinību.

Mazie dziedātāji apņemušies līdz Maija svētkiem iemācīties visas dziesmu svētku repertuārā paredzētās bērnu kora dziesmas.

Mācās no labākajiem

Sinis dienās Talsu kultūras namā notika LPSR nopelniem bagātā mākslas darbinieka Jāņa Ozoliņa vadītā Valsts kora koncerts, kurā atskanēja izcilāko padomju komponistu darbus korim un skaistākās tautas dziesmas no Padomju Latvijas II dziesmu svētku repertuāra. Koncerts bija pulcīnājis gandrīz visus Talsos un tuvējās apkārtnē dzīvojošos koru dziedātājus, kuri mākslinieku izpildījumā guva daudz ierosinoša.

Pionieri gatavojas 1. Maijam

Gatavodamies lielajam darba ļaužu svētkiem — 1. Maijam, Ljēpās pionieri rosīgi mācās deklamācijas, dziesmas un dejas, iestudēj dramatiskus sacerējumus un literārās montažas, Ljē-

Simfoniskais koncerts

17. aprīlī notikušajā simfoniskajā koncertā galveno uzmanību saistīja J. S. Bacha koncerts divām klavierēm ar orķestri (C durā). Kompozīcijas pirmā un trešā daļa spraiga, enerģiska rakstura, otra daļa atspoguļo sīrnīgas liriskas noskaņas. Muzikālā valoda, kaut arī vietām savijas sarežģītā polifonā rakstā, nekur nezaudē saprotamību, un tā viscaur piesātināta ar patiesām, cilvēckīšām jūtām. Tas deva iespēju klausītājam līdz šim maz pazīstamo Bacha divu klavieru koncertu uzvert ar vispatiesāko interesi. Klavieru partijas atskanēja LPSR nopelniem bagātais skatuves mākslinieks Hermanis Brauns un Pēteris Pečerskis. Abu pianistu sniegums ansambļa ziņā salīdzināms. Pārliecināti atbildīgi klavieru partijas izskanēja arī emocionālajā ziņā, un te jo apsvēicama mākslinieku pareizā iedzīvināšanās tieši skandarbā satura būtībā, nemēģinot nekur spīdēt ar virtuozām, bet tukšām un neizjustām skaņām. Šāda pareiza pieceļa lāva koncerta atskaņojumu noturēt noteikta stila ietvaros. Jāpiezīmē, ka dinamiskā ziņā abu pianistu spēle bija diezgan atšķirīga: P. Pečerska tonis dzirds, akordu faktūra smalka; H. Brauna tonis kuplāks, viņš mil rīkoties ar pilnskāniņām, sabiezētām krāsām. Lai rastu izlīdzinātāku dinamisko saskaņu, pianistiem nepieciešams vēl lielāku uzmanību veltīt savstarpējās piemērošanās jautājumam.

LPSR Radiokomitejas simfoniskais orķestris diriģenta LPSR nopelniem

pājas pionieru namā Maija svētkos notiks leļu teātra pirmizrāde. Latviešu un krievu valodā uzvedis pēc latviešu tautas pasaku motīviem izveidoto lugu «Pameita un mātes meita».

Izstrādā kolhožu ciematu projektus

Vairākas dienas Ogres rajona kolhožu «Darba rīts», «Pareizais ceļš», «Taisnība» un Staļina vārdā nosauktajā artelī darbojas Latvijas valsts universitātes arhitektūras fakultātes 5. kursa studenti. Savu mācības spēku vadībā viņi izstrādā projektus kolhožu ciematu celtniecībai. Projektu skices iztirzā kolhožu valžu sēdēs.

Cēsnieki

Čakli pošas dziesmu svētkiem

Šīs vasaras lielajiem dziesmu svētkiem ļoti citīgi gatavojas Cēsu rajona dziedātāju saime. Nesen rajona centrā notikušais trešais koru kopmēģinājums liecināja, ka krietna daļa Cēsu apkārtnes koru jau godam veikuši svētku repertuārā ietilpstošo dziesmu iestudēšanu. Cēsu skolotāju institūta, rajona kultūras nama, muzikas vidusskolas un 1. vidusskolas kori tagad galveno vēribu veltī dziesmu atkārtotāšanai, izpildījuma noslīpēšanai un izkopšanai.

Jelgavas

teatris apmeklē rajonu centrus

Jelgavas Dramas teātris šīs dienas viesojās Baldones kultūras namā ar krievu klasika A. Ostrovskā lugu «Bez vainas vainīgie». Skatītāji izrādīja uzņēmā ļoti atsaucīgi. Teātris sistemātiski apmeklē arī citu rajonu centrus un bieži viesojas ciemu tautas namos.

Mākslinieciskā pašdarbība kolhozā

Visai rosīga mākslinieciskā pašdarbība izvērtusies Dobeles rajona Lancinu ciema kolhozā «Uz priekšus». Kādreizējās muļžas vāguru mājā tagad iekārtojis arteļa klubs ar nelielu skatuvi. Te notiek teātra izrādes, referāti un priekšlasījumi, sapulces un dažādi citi sarakojumi, kuruš kuplā skaitā apmeklē arī vairāku apkārtnējo kolhožu ļaudis. Darbīgais arteļa dramatisks pulciņš kolhoza priekšsēdētāja b. Fogļa vadībā īsā laikā jau izrādījis kolhozniekiem vesulu virkni lugu. Maija svētku sarakojumam pulciņš mācās A. Vanaga lugu «Kolektīvais spēks».

Teicams grāmatnīcas vadītājs

Jau ilgāku laiku Gaujienas rajona grāmatnīcu Jaunpībeļgas strādnieku ciematā priekšzīmīgi vada Jānis Ošiņš. Viņš diendienā rūpējas par pārdomamo grāmatu un pārējo preču krājuma savlaicīgu papildināšanu.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Latvijas grāmatu tirdzniecības tresta republikaniskais kantoris par teicamu darbu apbalvojis J. Ošiņu ar naudas premiju.

Jauno mākslas teoretiku rosība

Padomju mākslas teorija, izplatoties ļautā, palīdz labāk saprast mākslinieciskās daļrades parādības, veicina padomju cilvēku idejisko audzināšanu, palīdz celt tautas vispārējo kultūras līmeni. Mākslas teorija, estētika un mākslas kritika sastāda mūsu ideoloģiskās cīņas frontes svarīgu sektoru. Tāpēc visā augumā mūsu priekšā nostājas uzdevums neatlaidīgi un diendienā tālāk attīstīt un virzīt šīs problēmas. Darba lauks šai nozarei Padomju Latvijā ir ļoti plašs, un darba šeit pietiek kā mūsu vecākās paaudzes māksliniekiem un mākslas teoretikiem, tā mūsu mākslas augstskolu studentiem — jaunajai paaudzei.

Mākslas zinātnes padomju zemē nav šauras zinātnieku specialistu grupas darba lauks. Mākslas zinātnes savā attīstībā aptver aizvien lielākas padomju cilvēku aprindas un tiek adresētas visplašākām darba tautas masām, kurās gads gadā pastiprinās prasība pēc lielās, nopietnas un realistiskas mākslas. Ar mākslas teoriju un kritiku jānodarbojas arī māksliniekiem un topošajiem māksliniekiem. Nobriestošās mākslinieciskās individualitātes profesionālāi tapšanai jāsakrīt ar tās filozofisko uzskatu veidošanos. Jaunajam māksliniekam, augstāko mācības iestādē beidzot, jābūt pilnīgā skaidrībā par mākslas būtību, par mākslas attieksmi pret īstenību, par tās nozīmi sabiedrības dzīvē, visā pilnībā jāpārvalda socialistiskā realisma metode un jāzina mākslas vēsture visā tās attīstības gaitā.

Mākslas teorijas metafiziska atrašanās no mākslinieciskās prakses iedragā pēdējo un draud ar nonākšanu strupcēlā. Tāpēc ievēribo pelna LPSR Valsts mākslas akadēmijas pēdējā laika pūles nostiprināt savu teoretisko darbu.

Nupat notika Mākslas akadēmijas studentu 3. zinātniskā konference. Konferencē noklausījās un izlīdzāja vairākus referātus: «10 gadi cīņā par socialistisko realismu latviešu tēlotāja mākslā» (stud. Kamradrins un Polakovs), «Latviešu realistiskās glezniecības ieguldījums latviešu jaunās, socialistiskās mākslas veidošanā» (stud. Ulpe un Anisimova), «Latviešu realistiskās tēlniecības sasniegumi pirms padomju varas un Padomju Latvijas 10 gadu pastāvēšanas laikā» (stud. Strautniece) un «Senās tautas mākslas formas un to nozīme šodien» (stud. Čolajina). Students Kamradrins, principiāli pareizi raksturojams socialistiskā realisma metodi, savienoja šo raksturojumu ar prasīgi vispārīnātu aktuālu parādību iztirzājumu mūsu glezniecībā, Students Polakovs, kas par šo pašu jautājumu referēja Akadēmijas krievu grupā, to nespēja veikt. Abi referenti, diemžēl, nebija uzskatījuši par savu uzdevumu apskatāmās problēmas attiecināt uz Mākslas akadēmijas iekšējās attīstības vajadzībām.

Students Ulpe izsacīja ļoti pareizas un jaunās domas par latviešu glezniecības attīstības pirmsākumiem, saistot tos ar tā laika ekonomisko dzīvi. Viņa latviešu realistiskās glezniecības mantojuma apskats bija teoretiski vājāk pamatots. Turpretim studente Anisimova, referējot par to pašu Akadēmijas krievu grupā, parādīja krievu iedziļināšanos šai jautājumā, vēra nemamu teoretisku sagatavotību. Referente uzsvēra, ka latviešu gleznotāju realistu tradīcijas pielietojamas šodien, apgaismoja Hūna, Federa, Alksna, Rozentala glezniecības veidu, kam pamatā ir dabas pētīšana, gleznas idejai atbilstoša tipa, kolorīta, kompozīcijas vienotība. Referente pierādīja, ka atkāšanās no ainavas realistiskās attēlošanas noved pie šī glezniecības žanra likvidācijas.

Studente Strautniece ar daudzām piemēriem parādīja, kā latviešu tēlnieki atbrīvojas no vecā mantojuma — formas kultu un iet pretim socialistiskā realisma mākslā.

Faktu un materiālu bagāts bija studentes Čolajinas referāts par senajām tautas mākslas formām un to nozīmi šodien. Referāts liecināja par autoras nopietno sagatavošanos un erudīciju.

Padomju apstākļos strauji veidojas un nobriest mūsu mākslinieciskā jaunatne. Par to liecina idejiskā un profesionālā rosība Valsts konservatorijā, teātru studijas beigušo jauno aktieru sekmīgās debijas uz Padomju Latvijas teātru skatuve, dziļi nozīmīgās tēmas, pie kurām ķērušies spējīgākie no jaunajiem gleznotājiem, gatavojoties LPSR 10 gadu jubilejas izstādei. Siem jauniešiem ir pilnīgas tiesības sagaidīt no mūsu sabiedrības nopietnu un savlaicīgu idejiski morālu palīdzību.

Darbs teoretiskajā laukā Valsts mākslas akadēmijā sāk izraisīties ar ievērojamu nokavēšanos. Viens no šīs aizkavēšanās iemesliem ir nepieciešamās ferozās trūkums no vecākās paaudzes mākslinieku un mākslas teoretiku puses. Mūsu mākslas vēsturnieki ir parādījuši padomju sabiedrībai. Vēl nav sa-

rakstīta zinātniska latviešu mākslas vēsture. Vēl nav marksistiski novērtēts pagātnes mantojums latviešu tēlotāja mākslā. Vēl izpaliek apcerējumi, kas apgaismo krievu realistiskās mākslas labvēlīgo ietekmi uz latviešu mākslas attīstību.

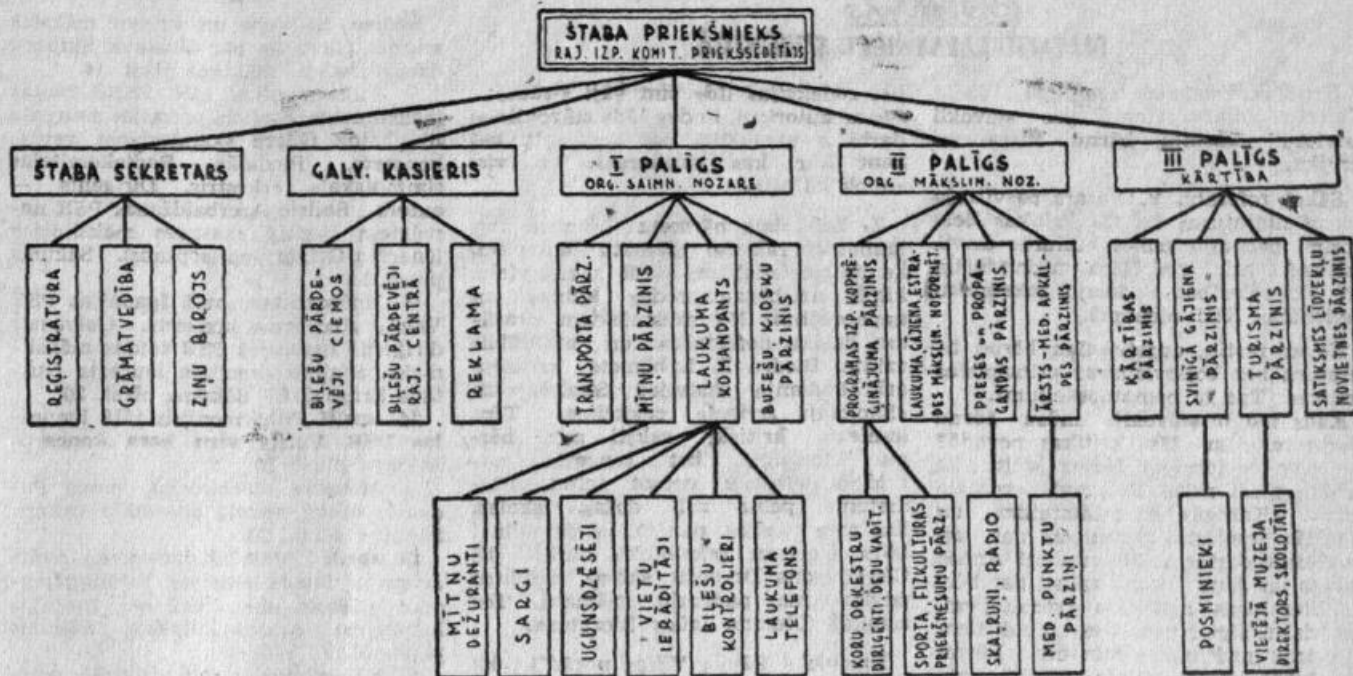
Jautājums par mantojumu latviešu padomju mākslā ir sevišķi ass un nopietns. Krievu un latviešu pagātnes realistiskās glezniecības un latviešu padomju glezniecības attiecībās jārod organiska saite. Mūsu padomju māksla manto, uzņem sevī visu labāko, ko snieguši mūsu gleznotāji klasiski — Hūns, Feders, Alksnis, Rozentals u. c., jo viņu darbi mums tuvi ar savu realismu, savām tieksmēm izteikt sabiedriskas idejas, ļaužu domas un jūtas, tuvi mums ar savu tautiskumu. Darbam mantojuma pārvērtēšanas laukā jātop cieši saistītam ar cīņu pret formalismu un kaifīga naturalisma izpausmēm mūsu tēlotāja mākslā.

Estētikas pasniegšana Padomju Latvijā cieš vēl no formalistiski dekadentiskiem izkropojumiem un no marksistiskās mākslas teorijas vulgarizācijas izpausmēm. Mākslas augstskolām jāklūst par centriem republikā, kur formējas padomju estētiskā doma, jo, kā to māca materialistiski dialektiskā īstebīstas izpratne, marksistiskā estētika atbilstas roku rokā ar prakti un balstoties uz radošā darba pieredzi.

Darbs mākslas teorijas laukā, kas uzskāts Valsts mākslas akadēmijā, ļauj cerēt, ka turpmākajos izlaidumos līdz ar jauno mākslinieku tehniskā gatavības apstiprinājumu redzēsim arī viņu teoretiskās domas briedumu.

O. Ābols

DZIESMU SVĒTKU VADĪBA

Rajona dziesmu svētku štāba ieteicamā schema

Daži rajonu dziesmu svētku komisiju priekšsēdētāji aizrāda, ka svētku sagatavošana un to norise ir divi viena un tā paša darba cēlieņi un ka sakarā ar to atkritot vajadzība pēc dziesmu svētku štāba organizēšanas. Tas ir maldīgs uzskats. Dziesmu svētku sagatavošana un to norise ir gan divi viena un tā paša darba cēlieņi, tomēr atšķirība starp tiem ir liela. Pirmajā gadījumā galvenā loma pieder attiecīgo mākslinieciskās pašdarbības nozaru specialistiem, otrā — administratoriem ar savu autoritāti, operatīvu darba spējām un enerģiju. Tā, piemēram, autoritatīvas un daroa

spējīgas vadības trūkuma dēļ 1948. gadā Ilūkstes apriņķa dziesmu svētkos 900 dziedātāji vietā piedalījās tikai 496, Valkas apriņķī no vairāk nekā 2000 dziedātājiem — 1390. Alūksnes — no 1800 — 815 utt. Visas republikas mērogā dziesmu svētkos izpalika ap 30 proc. koru un deju kolektīvu dalībnieku, jo attiecīgie vadītāji savas nolaidības dēļ uz dziesmu svētkiem nogādāja tikai tuvāko pagastu dziedātājus un dejojājus. Diemžēl, šis organizatoriskās klūdas sāk jau piemirsties. Tas pats sakāms par kārtību dziesmu svētku laikā. Bija rajoni un pilsētas, starp tām arī Lielpāja, kur uz

laikus nesarunātā orķestra ierašanās dziesmu svētku svinīgā gājiena dalībniekiem vajadzēja nogaidīt vairākas stundas.

Līdzšinējos dziesmu svētkos un dziesmu dienās uz vietām visvairāk kļūdu bija transporta un bilešu pārdošanas jautājuma kārtošana. Kā gan, citādi izskaidrojama tā parādība, ka 560 tūkstoš cilvēku, kāds daudzums pēc centrālās žūrijas komisijas konstatējuma apmeklēja vietējo un republikānisko dziesmu svētku koncertus, kasēs kopsamā bija atstājuši tikai nepilnu miljoni rubļu. Jātauta: vai tad tiešām vairums 1948. g. dziesmu svētku laukumā bija pārpildīti ar «zakļēm»? Patiesību sakot, šos «zakļus» radīja pašas kases, laikus nesākdamas strādāt un pēc tam nespēdamas ampirināt bilešu pieprasītāju lielo skaitu.

Šie fakti nepārprotami liecina, ka daudzi dziesmu svētku štābi nav atrodušies uzdevumu augstumos. Un tas tāpēc, ka zem šīs iestādes izkārtnes strādāja neviens cits kā agrāk dziesmu svētku komisija, bet pats dziesmu svētku štābs nebija noorganizēts.

Padomju Latvijas 10. gadadienai veltītais dziesmu svētkos tas vaizs nedrīkst atkārtoties. Pašas svētku norises vadīšanai katrā rajonā un pilsētā nodibināms dziesmu svētku štābs, kurā vadība jāuzņemas izpildu komitejas priekšsēdētājam, bet ja tas kaut kādu iemeslu dēļ no darba izpaliek — priekšsēdētāja vietniekam, kuram tieši padots štāba sekretariats, galvenais kasieris, I palīgs — organizatoriski saimnieciskās nozares pārzinis, II palīgs — organizatoriski mākslinieciskās nozares pārzinis, III palīgs — kārtības pārzinis. Štāba sekretariātā savukārt var būt šādas nozares: reģistratūra, grāmatvedība, informācijas birojs. Galvenā kasiera vadībā darbojas: bilešu pārdevēji ciemos, bilešu pārdevēji rajona centrā, svētku reklamētāji; I palīgam pakļauts transporta pārzinis, kopmītnu pārzinis, laukuma komandants, kiosku un bufēšu pārzinis; II palīgam: dziesmu svētku estrādes komandants, laukuma, estrādes un gājiena mākslinieciskais noformētājs, preses un propagandas pārzinis, medicīniskās apkalpes pārzinis, kultūras apkalpes pārzinis; III palīgam: kārtības pārzinis, svinīgā gājiena pārzinis, turisma pārzinis, satikšņu līdžekļu novietnes pārzinis. Saprātams, ka arī šie pārzini nevarēs iztikt bez palīgiem, tas ir sevišķi attiecīgs uz dziesmu svētku laukuma komandantu, kopmītnu un turisma pārziniem, kā arī medicīniskās un kulturalās apkalpes pārziniem.

Lūk, tāds dziesmu svētku štāba sastāvs var garantēt dziesmu svētku izdošanos. Ieteicams štābam noorganizēties pēc iespējas ātrāk, lai jau laikus uzņemtu sakarus ar iestāžu un uzņēmumu vadītājiem, ciemu padomju un kolchozu priekšsēdētājiem, afišu izplatītājiem, bilešu pārdevējiem u. c. Jāpānāk arī, lai ciemu padomju un kolchozu priekšsēdētāji aktīvi piedalītos dziesmu svētku norisē. Tā būs viena no garantijām, kas nodrošinās tikvienu kolchoza kora un deju kolektīva ceļu uz kopkoncertiem, kā arī uz pašiem dziesmu svētkiem.

Sini zinā labu piemēru rāda Talsu rajons, kurā vadošās iestādes — partijas rajona komiteja, rajona izpildu komiteja un LĻKJS rajona komiteja — izlaidušas kopīgu uzalcinājumu visiem Talsu rajona darba laudim: iestāžu vadītājiem, darbiniekiem, kolchozniekiem, inteliģencei un citiem «piešķir visus spēkus, lai dziesmu svētki darītu godu mūsu republikai un būtu tās 10. gadadienas krāšņākais greznojums».

Tas ir panākams, un to panākšim. Vienīgā prasība un noteikums — izvālēties katrā nozarē piemērotus darbiniekus, nepieļaut nepilnsmi, strādāt godīgi un pašizlīdzīgi.

M. Edziņš

Gitās padomju republikās

LIETUVIEŠU KOMPONISTU JAUNĀKIE DARBI

Viņas koncertzālēs lielus pēnākumus gūst lietuviešu padomju komponistu jaunie darbi. Ļoti atzīnīgi klausītāji novērtējuši A. Račūna oratoriju «Padomju Lietuva». Pašlaik komponists beidz operu «Marija Melnikaitē». «Komjaunatnes rapsodiju» simfoniskam orķestrim uzrakstījis I. Karosass. Par socialistiskās celtniecības panākumiem republikā stāsta I. Svajda un I. Dambrauska jaunās kantātes. Daudzus jaunus lietuviešu komponistu darbus atskan Padomju Lietuvas dziesmu svētkos, kas notiks republikas desmitajā gadadienā, 21. jūlijā.

MĀKSLAS DARBINIEKU VAKARI RŪPNICĀ

Taškentas mākslas darbinieki bieži viesojas pie rūpnīcas «Taškestilmāš» strādniekiem. Vairāk nekā 1500 strādnieku šīs dienās pulcējās rūpnīcas klubā, lai iepazītos ar Navoju vārdā nosauktā operas un baleta teātra solistu M. Turčuhubajeva, G. Abdurachmanova, A. Ovčinnikova un citu priekšnesumiem. Mākslinieki pastāstīja strādniekiem par sava teātra turpmāko darbu un sniedza labāko uzvedumu fragmentus.

ARCHITEKTURAS PADOME KOLCHOZĀ

Lielus ienākumus pagājušā gadā guvis Kaganoviča vārdā nosauktais kolchozs miljonārs Taškentas apgabala Jangi-Južas rajonā. Šīs dienas kolchozā notika Uzbekijas PSR Ministru Padomes Arhitektūras padomes izbraukuma sesija. Kolchoznieki un arhitekti apsprieda kiškāla rekonstrukcijas plānu un kolchoza kluba projektu.

Paredzēts kiškālu pilnīgi rekonstruēt un pārveidot par labi iekārtotu socialistisku pilsētīņu. Gar plašajām alejām ar asfaltētiem braucamajiem ceļiem izbūvēs ap 400 komfortabli iekārtotu dzīvojamu ēku. Centrālajā laukumā pāceļies krāšņās kluba, kolchoza valdes, viesnīcas, skolas un politiskās ēkas. Iekārtos ūdens vadu. Jaunās kolchoza pilsētīņas celtniecība sāksies jau šogad.

TATARU BALETA UZVEDUMS LENINGRADĀ

S. M. Kirova vārdā nosauktajā operas un baleta teātri notiek baleta «Šurale» mēģinājumi. Baleta muziku uzrakstījis Tēvijas kara laikā kritušais tataru komponists A. Jarulins. Šo baletu pirmoreiz sāka gatavot Kazanas operas un baleta teātris, bet pasākta darbus pārtrauca karš. Tagadējā iestudējuma pirmizrāde paredzēta maijā.

MUZIKĀLAIS LEKTORIJS SĀDŽĀ

Lai lauku darba ļaudis tuvāk iepazīstinātu ar krievu klasisko komponistu un padomju komponistu izcilākajiem darbiem, Nikolajevs apgabala filharmonijā noorganizēja muzikālo lektoriju Oktobra rajona kultūras namā. Lektorija atklāšanā bija ieradusies kolchoznieki un lauku inteliģence no daudzām apkārtnējām sādžām. Ar lielu interesi klātesošie noklausījās lekciju «Simfoniskais orķestris un tā instrumenti». Lekciju papildināja apgabala filharmonijas simfoniskā orķestra priekšnesumi. Koncerti lekcijas notikuši arī vairākās padomju saimniecībās. Tuvākajā laikā kolchozniekus iepazīstinās ar tēmu: «Glinka, Dargomižskis un viņu laika biedri» un «Ukrāņu padomju muzika».

KAREĻU-SOMU TEĀTRIS

Maija sākumā Kareļu-somu nacionālais dramatisks teātris uzsāks pavasara sezonu jaunās telpās. Pašlaik celtnieki beidz teātra ēkas rekonstrukciju.

Sezonu atklās ar E. Grina stāsta «Vējš no dienvidiem» dramatisējumu. Vēlāk izrādīs vairākas jaunās kareļu-somu dramaturģu lugas, kas uzrakstītas ciešā sadarbībā ar teātra kolektīvu. Uljasa Vikstrema luga «Jaunie draugi» vēsti par progresīvo spēku pieaugumu tagadējā Somijā un apgaismo šo spēku cīņu par mieru un draudzību ar Padomju Savienību. Karelijas lauksaimniecības novatoriem — kolchozniekiem mūcīnriešiem, kuri ziemeļos izaudzējuši augstas kviešu ražas, veltīta dramaturģa Nikolaja Jakolas jaunā luga.

Juniņā Nacionālais dramatisks teātris izbrauks lielā viesīzrāžu ceļojumā pa republikas rajoniem. Teātris uzstāsies lauku kultūras namos, strādnieku klubos, meža cīrsmās un kokpludināšanas punktos.

JAUNĀS LEVA TOLSTOJA RAKSTU IZDEVUMS

Valsts literatūras izdevniecība gatavojas izdot jaunu L. N. Tolstoja darbu kopojumu 18 sējumos. Šo darbu veiks trijos gados — līdz lielā krievu rakstnieka dzimšanas 125. gadadienai, ko padomju tauta un citas kulturalās tautas atzīmēs 1953. gadā.

Jaunajā kopojumā ietilps visi pabeigtie daiļdarbi: «Bērniņa», «Zēna gadi», «Jaunība», «Karš un miers», «Anna Karenina», «Augšm-celšanās», četri stāstu sējumi, lugas, viens publicistisko rakstu sējums un trīs sējumi ar vēstulēm. Daudzas no šīm vēstulēm lasītājiem maz pazīstamas, daļu no tām publicēs pirmo-

reiz. Kopotos rakstus izdos 200.000 eksemplāru metiēnā, visa izdevuma apjoms — ap 500 autorlokšņu. Pirmie trīs sējumi iznāks jau šā gada beigās.

ZINĀTNISKĀS BIEDRĪBAS SEKCIJA RŪPNICĀ

Staļingradas traktoru rūpnīcas tēraudlietves cechā nodibināta Mašīnbūves zinātniskās inženiertehniskās biedrības sekcija. Tajā darbojas 50 inženieri, tehniķi, rūpnīcas novatori. Sekcijas biedri daudz rūpējas par tehnoloģisko procesu uzlabošanu cechā, kā arī par tehnisko zinātņu popularizēšanu strādnieku vidū.

ARMĒNU TAUTAS PASAKAS

Armēnijas valsts izdevniecība izdevusi lielu armēņu tautas pasaku krājumu, kurā uzņemts ap 70 tautas daļrades sacerējumu no dažādiem laikmetiem. Jaunajai armēņu padomju pasakai veltītajā nodalī ietilpst galvenokārt agrāk nepublicēti, nesen pierakstīti darbi, kuru teicēji ir armēņu strādnieki, zemnieki un inteliģences pārstāvji.

JAUNA KOMPONISTA SIMFONISKA POEMA

Pirmais uiguru profesionālais komponists Kuduss Kužamjarovs uzrakstījis simfonisku poēmu «Rozvangula», kas veltīta uiguru tautas jaunajai varonei, kas krita varoņu nāvē tautas sacelšanās laikā, 1945. gadā, Sinczjanas provincē.

Tas ir viens no pirmajiem lielas formas muzikāliem darbiem par notikumiem Ķīnā. Poema būvēta uz uiguru tautas nacionālajām melodijām. Simfonisko poēmu pašreiz iestudē Kazachijas valsts konservatorijas studentu orķestris, ko vada Kazachijas PSR nopelniem bagātais mākslas darbinieks L. Sargovodskis.

BALTKRIEVU RAKSTNIEKU JAUNĀS LUGAS

Republikas vecākais teātris, kas nosaukts Jankas Kupalas vārdā, uzņēmis savā reperturā vairākas jaunās baltkrievu dramaturģu lugas.

Jau notikusi K. Gubareviča luga «Slavas citādele» («Brestas citādele») pirmizrāde. Luga veltīta padomju karavīru varonīgajām cīņām Tēvijas karā. Svarīgākais vēsturiskais notikums baltkrievu tautas dzīvē — Baltkrievijas padomju valsts nodibināšanās — atspoguļots P. Gļebkas jaunajā lugā «Gaisma no austrumiem».

Jakuba Kolasa vārdā nosauktais Vitebskas Baltkrievu dramatisks teātris sācis gatavot uzvešanai V. Poleska jauno darbu «Kad sāk ziedēt dārzeņi» — par kolektīvizāciju Baltkrievijas rietumu apgabalos.

Katru dienu PADOMJU RAKSTNIEKU SAVIENĪBĀ

Kritikas komisijas sēdē 11. aprīlī Valerij Vasars referēja par stāvokli latviešu padomju bērnu literatūras kritiķā.

Sākot referatu, V. Vasars pasvītēja bērnu literatūras un tās kritikas lielo nozīmi padomju zemes kultūras dzīvē.

Nevar rasties augstvērtīga bērnu literatūra bez boļševistiskas principiālas kritikas. Tas ir pamatnosacījums.

Kāds tad ir stāvoklis mūsu bērnu literatūras un tās kritikas novadā? Tas nav iepriecinošs. Nevar sacīt, ka nebūtu gluži nekā. Referents atzīmēja dažus «Karogā» un «Literatūrā» un «Mākslā» iespējamās recenzijas par atsevišķiem darbiem.

Par to, kā radies šāds stāvoklis, asus pārmetumus pelna kā Latvijas Padomju rakstnieku savienība, tā arī redakcijas. Pēdējo darbā nezin kā šieviesies nepareizs ieskaits, ka bērnu grāmatas nav tik svarīgi plašāk populārizēt.

Pilnveidīga bērnu literatūra mums būs tikai tad, ja kritiķa atradīšies savu uzdevumu augstumā, ja tā būs virzoša un boļševistiski principiāla.

V. Vasara referats izraisīja dzīvas debātes, kurās piedalījās vairāki sanāksmes dalībnieki.

Voldemārs Branks pievienojās referentam, ka stāvoklis bērnu literatūrā ir neapskauzams. Skolu jaunatne un audzinātāji dibināti pārmet rakstniekiem, ka tie tik maz uzmanības veltī viņu vajadzībām.

pat redakcijas līdz šim vāji strādājušas ar autoriem. Rodas tāds stāvoklis — darbi ir uzrakstīti, pat godalgoti, bet kaut kur kas «aizķeras», un viss paliek kā bijis.

Z. Lubāniete pārmeta bērniem un jaunatnei rakstīto grāmatu autoriem, ka tie nepietiekami studē savu vielu, kāpēc neizbēgami rodas kļūdas un nepareizības. No rakstniekiem prasāma lielāka nopietnība un atbildības sajūta.

Dzejnieks Pāvils Vilpils norādīja, ka bērniem un jaunatnei domātu darbu ir vēl pārāk maz. Pie tā vainīgi ne vien rakstnieki, bet arī Latvijas valsts izdevniecība.

Pērnajā gadā Bērnu un jaunatnes literatūras sekcija iztirzāja ap 160 oriģināldarbu. Daudzus no tiem ar lielākiem vai mazākiem labojumiem sekcija atzina par izdomātiem.

Runātājs kritizēja arī «Pioniera» redakciju. Laikraksts varēja būt daudz interesantāks un vispusīgāks.

«Padomju Jaunatnes» atbildīgais sekretārs Fr. Rūmnieks piekrita referentam, ka redakcijas līdz šim tiešām maz darījušas bērnu un jaunatnes literatūras kritikas laukā.

Debatēs vēl piedalījās K. Kraulins un Z. Deglava. Vairāki runātāji izteica vēlējumu, lai arī kritikas komisija aktīvāk nekā līdz šim palīdzētu bērnu un jaunatnes literatūras kritikas darbī.

Nākamajā nedēļā

Sodien Latviešu un krievu mākslas muzejā pārrunas par Gustava Šķiltera darbu izstādi. Sākums plkst. 14.

Filharmonijas zālē PSRS tautas mākslinieka, Staļina premijas laureata Reinholda Gliera skandarbim veltīts koncerts. Piedalās Radiokomitejas simfoniskais orķestris. Dirģents — autors. Soliste Azerbaidžāņu PSR nopelniem bagātā skatuves māksliniece Kņarika Grigorjana (soprans). Sākums plkst. 20.

Universitātes aulā Igaunijas PSR Valsts viru kora koncerts. Galvenais dirģents Igaunijas PSR tautas mākslinieks, Staļina premijas laureats Gustavs Ernestsaks. Sākums plkst. 20.

24. aprīlī Filharmonijas zālē Igaunijas PSR Valsts viru kora koncerts. Sākums plkst. 20.

Mākslas darbinieku namā Padomju operu-vokālā ansambļa vakars. Sākums plkst. 20.

25. aprīlī Mākslas darbinieku namā Jelgavas teātra aktrises V. Singajevskas radošā darba vakars. Piedalās komponists Arvīds Zilinskis. Sākums plkst. 20.

Filharmonijas zālē dziesmu svētku ieskaņai veltīts Latvijas lauksaimniecības akadēmijas mākslinieciskās pašdarbības kolektīva vakars. Sākums plkst. 20.

Cēsis Igaunijas PSR Valsts viru kora koncerts.

26. aprīlī Latvijas Padomju rakstnieku savienībā dzejas sekcijas sanāksme. Iztirzās E. Mindenberga poemu. Sākums plkst. 18.30.

Cīpas zālē komponistes Paulas Līcītes daiļradī veltīts pārrunu vakars. Sākums plkst. 20.

Valkā Igaunijas PSR Valsts viru kora koncerts.

27. aprīlī Latvijas Padomju rakstnieku savienībā dramaturģijas sekcijas sanāksme. Iztirzās K. I. raujiņa lugu «Sauja zemes». Sākums plkst. 16.

Konservatorijas zālē koncerts lekcija «Krievu klasiskās muzikas lielās tradīcijas un vispasaules nozīme». Referēs Maskavas filharmonijas lektors G. Nazarjans. Piedalās J. Jeršova, A. Pile, LPSR nopelniem bagātie skatuves mākslas darbinieki L. Zachodņiks un H. Brauns. Sākums plkst. 20.

29. aprīlī Latvijas Padomju rakstnieku savienībā 1. Maijam veltīts sarīkojums. Referats. Koncerts. Sākums plkst. 19.

Akadēmiskajā drāmas teātrī A. Gribojedova lugas «Gudrā cilvēka nelaime» pirmizrāde. Sākums plkst. 20.

Jelgavas teātrī A. Barjanova lugas «Viņā pusē» pirmizrāde. Sākums plkst. 20.

Paziņojums

Latvijas PSR Ministru Padomes Mākslas lietu pārvalde un Latvijas Padomju rakstnieku savienība paziņo, ka lugu iesniegšanas termiņš izsludinātajam dramatisko darbu konkursam pagarināts līdz 1950. gada 10. maijam. Konkursa rezultātus izziņos 5. jūnijā.

Padomju dziesmu konkursa rezultāti

Latvijas PSR Ministru Padomes Mākslas lietu pārvaldes, Latvijas PSR Komponistu savienības un Rakstnieku savienības padomju dziesmu konkursa (otrā gājiēna) žūrijas komisija nolēmusi pirmās premijas iesniegtajiem darbiem nepiešķirt, bet pirmās premijas sumu izlietot trešo premiju skaita palielināšanai līdz piecām premijām, katru 2000 rubļu apmērā.

Par labākajām konkursā iesniegtajām dziesmām nolemts piešķirt: Otrās premijas 3000 rubļu apmērā Edmundam Goldšteīnam par dziesmu «Skani tālu, birztalīnā» (A. Krūklja teksts) un Oļģertam Grāvīlim par dziesmu «Koichoza meitenes dziesma» (Laimona Pēlmaņa teksts).

Trešās premijas 2000 rubļu apmērā vēl piešķirtas Jēkabam Mediņam par dziesmu «Soziem» (A. Skaķes teksts) un Marģeram Zariņam par dziesmu «Balado par Oškalnu» (A. Krūklja teksts).

Izpildīšanai ieteiktas šādas dziesmas: Jāņa Ozoliņa «Darba rezervju jauniešu dziesma» (A. Brodeles teksts), Pētera Smilgas «Dziesmota: gājiens» (V. Rūjas teksts), Valtera Kaminska «Skani tālu, birztalīnā» (A. Krūklja teksts), Jēkaba Medina «Dzintene» (L. Pēlmaņa teksts), Jurīta Polomska «U vēstīstovo vjaza» (Semjonovska teksts), Marģera Zarina «Būdelnieks pie Pantuza» (Jūlija Vanaga teksts), Marģera Zarina «Kā Jancis tika pie sievas» (Ojara Džeimes teksts), Burcharda Sošāra «Zēgatas» (Pētera Siļa teksts), Paulas Līcītes «Skani tālu, birztalīnā» (A. Krūklja teksts), Anatola Liepiņa «Darba rezervju maršs» (V. Luksa teksts).

Ieteiktas izpildīšanai pēc labojumu izdarīšanas šādas dziesmas: Arvīda Zilinska «Jaunā kapteiņa dziesma», Marģera Zarina «Dziesma par Zentu Ozolu», Marģera Zarina «Par mieru» (A. Skaķes teksts), Aldona Kalniņa «Skani tālu, birztalīnā» (A. Krūklja teksts), Arijas Rudzītes «Cīruļi» (Jūlija Vanaga teksts).

Viencēliena lugu konkursa rezultāti

Latvijas PSR Ministru Padomes Mākslas lietu pārvaldes, Latvijas Padomju rakstnieku savienības un Republikāniskā Tautas mākslas nama rīkotā konkursa komisija nolēmusi pirmo premiju un vienu otro premiju nepiešķirt nevienai no konkursā iesniegtajām viencēlienu lugām.

Par labākajām konkursā iesniegtajām viencēliena lugām piešķirtas šādas premijas: Otrā premija 3500 rubļu apmērā — Voldemāram Sauteskalnam par viencēlienu «Akmeņkalna smagās dienas». Trešās premijas, 2500 rubļu apmērā katru — Vasilijam Volkovam par viencēliena lugu «Bogatij ulov», Adol-

fam Vanagam par viencēliena lugu «Nezināmais labvēlis» un Voldemāram Felam par viencēliena lugu «Gaišais ceļš».

Ieteikt izpildīšanai pēc attiecīgiem labojumiem un piešķirt veicināšanas premijas 1000 rubļu apmērā šādām lugām: Elijai Klienei par viencēliena lugu «Istais ceļš», Pēterim Kostenko un Moisejam Rudojam par viencēliena lugu «U leso-rubov», Pēterim Pētersonam par viencēliena lugu «Rudzi kauja», Pēterim Kostenko un Moisejam Rudojam par viencēliena lugu «Tri sekreta», Valentinam Roburam par viencēliena lugu «Par lieliem ātrumiem».

Vēstules redakcijai

Dzejas tulkojumu sekcijā 23. III. par kuru atreferēts «Literatūras un Mākslas» 14. num., runājot par neveiksmīgiem atdzejojumiem, aiz pārpratuma minēts Konstantīna Aizpura vārds, kaut gan patiesībā šo atdzejojumu autorš ir Jānis Deglis.

Jānis Pļaudis, dzejas tulkojumu sekcijas vadītājs

Laikraksta «Literatūra un Māksla» redakcijai

Pārpratumu novēršanai lūzdu ievietot Jūsu laikraksta slejās sekojošo:

Vēstule docentam J. Niedrem Esmu ļoti pateicīgs b. Niedrem par kritiku, veltītu manai dzejai viņa rak-

stā «Tautiskums literatūrā», žurnāla «Karogs» 1950. gada 4. numurā.

Gribu tikai norādīt uz kādu pārpratumu: vārds «mare», kas lietots manā «Zvejnieku dziesmā», nenozīmē nekādu mistisku «Māru», bet gan jūru (slāvu «more», latīņu «mare» u. t. t., skat. Milēnbacha Latviešu valodas vārdnīca 2. sējuma 564. lappusi). Par mani arī šodien Liepājas novada zvejnieki dēvē jūras jomu, jūras līci.

Jūlijs Vanags Redakcijas piezīme: Pārpratums radies acim redzot tādēļ, ka Jūlijs Vanags vārdu «mare» lietojis ar garo a skanu. Attiecīgā rinda J. Vanaga «Zvejnieku dziesmā» skan šādi: «Māres dēli dziži zveji» («Saules vārtos», 164. lpp.).

Par ko domā vienkāršie ļaudis

Pirms manas aizbraukšanas uz Franciju mani apmeklēja zemnieku grupa no mana vēlēšanu apgabala.

Viņi bija atnākuši palūgt palīdzību kluba celtniecības lietā. Kolchoza priekšsēdētājs parādīja projektu. Šīnī projektā bija atbilstoši brīnišķīga divstāvu ēka ar kolonām.

Kluba celtniecībai mēs no sava kolchoza līdzekļiem atvēlējām miljonu rubļu, — ar lepnumu teica priekšsēdētājs. — Kluba ēkas apkārtne astoņu hektāru platībā apstādījām ar kokiem. Kirši un ciprešes jau izaugušas metru augstumā. Bet blakus katram ķirsim un katrai cipresei esam iedēstījuši arī pa ozoliņam.

Kāpēc jūs to darījāt?

Priekšsēdētājs smaidīdams atbildēja: — Mēs domājam tā: pēc gadiem piecdesmit vai simts šo ķiršu un ciprešu vaīrs nebūs, bet zem ozoliem saņāks kopā ļaudis un pēc simts gadiem patēiks mums savu paldies.

Es parudzījos uz priekšsēdētāju, — viņa seja bija mierīga, it kā viņš būtu runājis par visparastākajām lietām. Skatījos uz viņa mākslīgo roku, uz apbalvojumiem, kas rotāja viņa krūtīs: uz medaļām par Staļingradaus aizstāvēšanu, par Berlīnes ieņemšanu, uz poļu un čehu ordeniem, ko viņš bija izpelnījies šajās valstīs, parstāigādāms tās kaujās, un kur viņš kāra priekšpēdējā dienā bija zaudējis roku, un es domāju: — Veselus četrus gadus dubļos un sniegos viņš bija gājis uzbrukumā par kara liessmu apņemto zemī.

Viņš neskaitīja dienas, nemanīja, kā pagāja mēneši un gadi. Viņš dzīvoja ar vienu domu, ar vienu vēlēšanu — atbrīvot savu Dzimteni, atbrīvot pasauli no brūnā mēra. Un lūk, tagad sakropļots, nosirmojis pirms sava laika, viņš vēlas celt dzīvi

ALEKSANDRS KORNEIČUKS

nevis vienam gadam, bet pat desmit gadiem uz priekšu. Viņš domā par nākamajām paaudzēm un viņš grib, kā padomju zemes saimnieks, lai viņu ar labu vārdu pieminētu tie, kas atnāks atpūsties zem to lielisko koku ēnām, kurus viņš pats ir iestādījis ar savām rokām.

Četrus stundu laikā, pārtraucot viens otru, mani vēlētāji pastāstīja savu plānu pārveidot viņu dzimto sādžu par dāru pilsētu.

Un kad atvadoties es teicu saviem apmeklētājiem, ka esmu saņēmis Pastāvīgās miera piekritēju komitejas ielūgumu ierasties Parīzē, es pamaniju pēkšņi pārmaiņu manu draugu sejas. Es sapratu, ka mans teiciens, par cik tas atgādina kara draudus, bija nevieta mūsu draudzīgajā sarunā.

Laimīgi ceļā vēju! Nododiet padomju zemnieku sveicenu miera piekritējiem! — lielā sajūsmā teica man priekšsēdētājs.

Mirkli klusējis, viņš man jautāja mierīgā un vienmērīgā balsī: — Bet vai jūsu Komitējā patiešām uzskaita visus kara kurinātājus?

Un, nenogaidīdams atbildi, piebilda: — Tas ir ļoti svarīgi. Pierakstiet viņus visus, nevienu neizlaižiet! Jo, ja viņi uzsāks karu, visi cilvēki pasaulē pazīs tos, kas šo karu ir gatavojuši. Nu, bet mēs, mēs tos atradīsim aiz visām jūrām un okeāniem.

Viņa vienmērīgā un mierīgajā balsī es sajutu milzīgu pārliecību par savas tautas spēku un par visas pasaules vienkāro ļaužu spēku.

Pēc četrām dienām es lidoju Parīzē, virzienā. Lidmašīnā pie manis pienāca jauns cilvēks un palūdza piesmekēt. Es

viņam pasniedzu kārbu sērkokcīnu. Viņš sāka lasīt uz tā uzrakstītos krievu burtus.

— Esmu albanis, mācos krievu valodu.

— Kā tagad klājas Albānijā?

— Labi, — atbildēja albanis, — pat ļoti labi.

Ilgi viņš man stāstīja par vēl līdz šim nepieredzētu dzīves jauncelsmi, par savas mazās dzimtenes slavenajiem sasniegumiem, par savu dzimteni, kas ir izvēlējusies iet pa socialisma ceļu.

Katrā viņa frazē, katrā viņa pievēstā piemērā varēja just, kādi milzīgi radoši spēki bija pamodušies šīnī droširdīgajā un varonīgajā tautā.

Nedz grieķu fašistu provokācijas, nedz Tito noziedzīgā darbība, kas pārdevies imperialistiem, nedz meli un baumas, nedz angļu un amerikāņu draudi nebija varējuši satricināt jaunā albaņa ticību savas tautas gaisākai nākotnei.

— Mums, albaņiem, ir pavisam nepieciešams miers! Jo mēs taču pirmoreiz brīvi veidojam savu dzīvi. Taču mūs neviens vairs nenobaidīs, mēs vairs neesam vieni. Pirmoreiz mūsu mazajai tautai ir simtiem miljonu draugu.

Viņš bija savilņots. Viņa seja piesarka. Tikai cirtienī dzilajā rētās izdalījās baltos plankumos.

Jau trīspadmit gadu vecumā viņš bija kalpojis par izlūku partizānā; nodalā un lējis savas asinis cīņā pret fašistiem par savas mazās dzimtenes laimi, par visu cilvēku laimi vis zem.

Lidmašīna nolaidās Parīzē. Draugi un paziņas atnāca sagaidīt mani. Simtām vēstulju un telegramu ik dienas atnesa labas vēstis Pastāvīgajā miera piekritēju komitejā.

Par visu zemeslodi pārslāca miera kustības vilnis.

Šī kustība ir spēcīga ne tikai ar tās piekritēju skaitlisko pieaugumu, bet vispirms viņa ir spēcīga ar to, ka taisnība pieder viņiem, tā ir spēcīga ar savu neapšaubāmo ticību novērst karu.

Tā ir neuzvarama, jo miera piekritēju priekšgalā stāv lielā Padomju Savienība un viņas vadonis biedrs Staļins, kas pār pasauli ir pacēlis miera un tautu sadraudzības karogu.

Būtu nopietna un bīstama kļūda, ja mēs nenovērtētu mūsu ienaidnieku spēkus. Miera ienaidnieki labi saprot, ka kurai katrai kara bāzei nav nekādas nozīmes bez cilvēkiem. Lūk, tāpēc jo plašāk attīstīsies miera piekritēju kustība, jo biežāk kara kurinātāji sāks iesūtīt mūsu rindās aģentus, provokatorus, lai satricinātu cilvēkiem garastāvokli, lai censtos saindēt viņu apziņu ar domām par neizbēgamo karu. Viņi grib iepotēt mūsu rindās neticību saviem spēkiem, iebaidīt mūs ar neesošām «superbumbām», kas it kā būtu spējīgas iznīcināt veselus kontinentus.

Visa šī psihoze ir radīta uz vāju un mazdusīgu cilvēku nervu rēķina. Bet ir zināmi fakti, kas liecina vēl par daudz lielāku un nelietīgāku kara kurinātāju provokatorisko darbību.

Parizē viens no miera piekritējiem sarunā ar mani teica tā: — Protams, par mieru vajaga runāt, bet cīnīties par mieru un aicināt tautas šīnī cīņā, tam nav nekādas jēgas. Vienalga, karš starp Padomju Savienību un Amerikas Savienotām valstīm ir neizbēgams.

Un, lai paglaimotu man viņš piebilda: — Šīnī karā Padomju Savienība sagrās kapitalismu, mežākais — Eiropā, un kapitalisms sabruks. Un jo atrāk tas notiks, jo labāk tas būs kā mums, tā jums. Es izteicu domas, ka tamlīdzīgus izteicienus ar lielu prieku

būtu uzņēmuši kara kurinātāji, kas par katru šādu vārdu būtu samaksājuši ar dolariem. Manš sarunu biedrs apvainojās un sāka mani pārliecināt, ka viņš neizver acis faktu priekšā.

Tikai pēc ilgākām vārdu pārmaiņām viņš bija vienmērīgs ar mani, ka viņa slēdzieni ir nepareizi.

Mums ir tiesi un godīgi jāaska visiem tiem, kas tā domā, vienalga, vai tas būtu miera kustības ierindnieks, vai vadošs darbinieks, ka tamlīdzīgi vārdi ir — kara kurinātāja vārdi.

Mums jāpaskaidro viņiem, ka tā ir nelietīga provokācija, ko pielieto mūsu darba grausanaī, mūsu vissvarīgāko kustības pozīciju grausanaī; mums vajag izskaidrot, ka mūsu aktīva cīņa par mieru spēj novērst karu.

Mierīga sadarbība starp Padomju Savienību, Amerikas Savienotām valstīm un citām kapitalistu zemēm ir ne tikai iespējama, kā to mums māca lielais Lēpins un lielais Staļins, bet tā ir kļuvusi par reālu faktu tiklab miera gados, kā arī kara gados pret fašismu, visas cilvēces kopīgo ienaidnieku. Mums jābūt ļoti modriem pret visiem miera ienaidnieku manevriem, bez zēlastības jāatmasko viņu fatalistiskās «teorijas», kas ir naidīgas mierai lietā. Mums ir jāsadragā šīs neizbēgamā kara «teorijas», «teorijas» par neiespējamu ilgstošu mierīgu sadarbību starp kapitalistiskajām zemēm un Padomju Savienību un tautas demokrātijas valstīm.

Neizbēgams ir nevis karš, bet gan miers, jo miera spēki ir neizmērojami lielāki par kara spēkiem.

Miers ir neizbēgams, tāpēc ka vienkāršo ļaužu spēki ir ievērojami izauguši cīņā pret fašismu.

Miers ir neizbēgams, tāpēc ka simtiem miljonu miera piekritēju priekšgalā stāv varenā padomju tauta un viņas lielais vadonis biedrs Staļins, kura ģenijs ir norādījis visām pasaulē tautām gaisū ceļu, kas ved uz mieru, draudzību un sadarbību.